

סומך חייקין

מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

טלפון 03 684 8000
פקס 03 684 8444
אינטרנט www.kpmg.co.il

אוגוסט 2007

א.ג.נ.,

אנו מתכבדים להגיש בזאת את ידיעון מס' 232/2007 ובו מידע תמציתי על עדכונים וחידושים בחשבונאות ודיווח כספי, במסים ובייעוץ עסקי.

נשמח לעמוד לרשותכם במתן הבהרות והסברים נוספים.

בית KPMG סומך-חייקין מאחל לכם שנה טובה, חתימה טובה וחג שמח.

בכבוד רב,

סומך חייקין

ידיעון זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בתוכנו מתן יעוץ או מתן חוות דעת.

מועדון הבוגרים של KPMG סומך חייקין יוצא לדרך!

**סקרנים לדעת מה קורה עם החברים מהפירמה?
בוא לגלות בעצמכם!**

אנו שמחים להודיע על הקמת מועדון הבוגרים של KPMG סומך חייקין. החברים במועדון יוכלו לחדש קשרי חברות ותיקים עם עובדי הפירמה ובגוריה ולהתעדכן באופן שוטף באירועי הפירמה המקצועיים ובחיי היום יום שלה.

רוצים להירשם? עכשיו הזמן!

אנא מלאו את הטופס המצ"ב ושלחו
לפקס: 03-6848717
אפשר גם להירשם באתר: www.kpmg.co.il

שם מלא:	<input type="text"/>	דוא"ל:	<input type="text"/>
כתובת:	<input type="text"/>	עיר:	<input type="text"/>
טלפון:	<input type="text"/>	נייד:	<input type="text"/>
עבדתי בפירמה בין השנים	<input type="text"/>	ל-	<input type="text"/>
שותף אחראי:	<input type="text"/>		

<p>מיתוס שדרות שאול המלך 33 תל אביב</p>	<p>יום א' 2 בספט' 2007 15:00-19:00</p>	<p>השלוכת משפטיות וסוגיות בגיוס הון ובמיסוי</p>	<p>השקעות בהודו</p>
---	--	---	---------------------

להרשמה: www.kpmg.co.il

אנשי העסקים בישראל כבר ענו על השאלה האם להשקיע בהודו. כיום הם מבקשים תשובות לשאלה איך להשקיע בהודו. KPMG סומך חייקין גאים להזמין למפגש שיציג את היבטי גיוס ההון, המשפט והמיסוי הכרוכים בהשקעה בהודו.

אנו שמחים לארח את:

- Sundaram "Raj" Rajagopal - מליהמן ברדרס - הודו
 - Hemal J Mehta - דירקטור מיסוי KPMG הודו
 - Haigreave Khaitan - שותף במשרד עו"ד Khaitan & Co. בהודו
- שיעניקו לכם מהידע המקצועי וניסיונם בליווי עסקאות בינלאומיות בהודו

תכנית המפגש:

- 15:30 דברי פתיחה
John Fisher, KPMG Somekh Chaikin
- 15:40 האם זה הזמן להשקיע בנדל"ן בהודו?
Sundaram "Raj" Rajagopal, Lehman Brothers Inc
- 16:15 שיקולי מס בהשקעות זרות בהודו
Hemal J Mehta, KPMG India Private Limited
- 16:50 שיקולי מיסוי ישראלי ובינלאומי בקשר להשקעות בהודו
Michael Hayat, KPMG Somekh Chaikin
- 17:25 הפסקה
- 17:55 סוגיות רגולטוריות ומשפטיות בהקשר להשקעות זרות בהודו
Haigreave Khaitan, Khaitan & Co
- 18:30 פאנל שאלות ותשובות

KPMG College

KPMG College הוא מרכז הכשרה מתקדם, באמצעותו אנו מעבירים הרצאות במגוון תחומים, לקשת רחבה של משתלמים. המרכז מאפשר ללקוחות הפירמה להתעדכן ולשפר את הידע והיכולות המקצועיות, דבר המקנה רמה מקצועית גבוהה. ההרצאות נבנות בגישה רב תחומית ומותאמות למגמות ולשינויים בסביבה העסקית, הארגונית והרגולטורית.

לאור ההצלחה של סדרות ההרצאות של KPMG College, החלטנו להרחיב את הפעילות ולהציע חלק מההרצאות בירושלים ובחיפה, ללקוחותינו בחצי הארץ.

בקרו ב- KPMG College:

תקנות מס הכנסה בנוגע לתכנון מס החייב בדיווח והשלכותיהן על הנישומים

בשנת 2007 נכנסו לתוקף תקנות מס הכנסה ותקנות מס ערך מוסף - "תכנון מס החייב בדיווח התשס"ז - 2006", במסגרתן נקבעו שורה של פעולות שלדעת הרשויות מהוות תכנוני מס החייבים בדיווח.

עוד נקבעו, בעניין זה, הוראות משלימות לגבי אופן הדיווח, הליכי השומה והסנקציות הכרוכות באי דיווח או בשומה בגין פעולות כאמור.

ההרצאה תעסוק בסקירת הוראות החוק החדשות, הפרקטיקה שכבר נצברה בנושא והאופן בו יש להיערך לשם דיווח והתנהלות כראוי ועל פי הוראות החוק בעניין.

תל אביב: יום ב' - 6 באוגוסט 2007 בין השעות 14:30-17:00
מרכז המבקרים של הבורסה לניירות ערך
רחוב אחד העם 54 בתל אביב

לתשומת לבכם, מקום ההרצאה שונה!

ירושלים: יום ה' - 6 בספטמבר 2007 בין השעות 15:30-17:30
בניין בק, רחוב הרטום 8, הר החוצבים, ירושלים

חיפה: יום ג' - 4 בספטמבר 2007 בין השעות 15:30-17:30
מלון הר הכרמל, דרך הים 103, חיפה

ניהול עסקאות - סוף מעשה במחשבה תחילה

ניהול עסקאות מהווה אירוע מיוחד ורב משמעות בחיי החברה. במידה והוא מנוהל באופן בלתי מושכל, הוא עלול לגרום לחברה נזקים משמעותיים בלתי הפיכים. מטרת ההרצאה הינה לתת כלים מעשיים מתוך לקחים שעלו במספר רב של עסקאות שבוצעו על ידי לקוחות המשרד. לקחים אלו כוללים, בין השאר, בניה נכונה של מבנה העסקה, יכולת ניתוח והטמעת תוצאות בדיקת הנאותות על מחר העסקה, בניית מנגנוני שיפוי ואף דוגמאות לבניית תמורות מותנות (Earnouts). בנוסף, ההרצאה תלווה בדוגמאות מעשיות (Case Studies) שעלו במהלך לייוו עסקאות שביצעה מחלקת לייוו העסקאות (Transaction Services) במשרדנו.

יום ד' - 5 בספטמבר 2007 בין השעות 14:30-17:00
מרכז המבקרים של הבורסה לניירות ערך
רחוב אחד העם 54 בתל אביב

לתוכנית המלאה של KPMG College היכנסו לאתרנו: www.kpmg.co.il
לקבלת החוברת בדואר, אנא מלא את הטופס בעמוד 49.

פרסומים חדשים מבית KPMG

רשת KPMG הבינלאומית מוציאה לאור פרסומים בנושאים מקצועיים רבים ומגוונים תחת המותג Thought Leadership. פרסומים אלה כוללים ניירות עמדה, מחקרים בינלאומיים ודוחות הנערכים ברחבי העולם באמצעות גופי מחקר ידועים ובסיוע הפירמות החברות ב-KPMG ב-148 מדינות ברחבי העולם. הפרסומים מתבססים על הידע והניסיון של הפירמות החברות ב-KPMG ברחבי העולם ומעידים על מחויבותנו להעניק לכם את מירב הכלים המתקדמים בכל תחום בו אתם פועלים.

מצ״ב הפרסומים האחרונים שפורסמו על-ידי KPMG:

Frontiers in Finance: Single View of Risk and Return

זהו פרסום נוסף בסדרת Frontiers in Finance, שנועד לאנשי המקצוע בתחום השירותים הפיננסיים. ניתן לאמר כי יותר מכל מגזר עסקי אחר, תעשיית השירותים הפיננסיים עוסקת באופן מתמיד באיזון הסיכונים והרווחים. בשל חשיבות הנושא לתעשיית השירותים הפיננסיים, כל המהדורה הנכנית של Frontiers in Finance הוקדשה לנושא זה.

Towards enhanced business governance Causes and consequences in global investment

זהו הפרסום החמישי במספר, המופק על ידי צוות החשיבה המשותף ל-KPMG ו-CREATE. מטרתו לזהות את השינויים האחרונים בתפיסות הממשל התאגידי בקרב גופי השקעות והשפעתם עד כה. במחקר השתתפו נציגים של 192 חברות ב-25 מדינות.

The State of the Investment management and Funds Industry The State of the Banking industry

אנן שמחים להציג לכם שני פרסומים חדשים של מחלקת השירותים הפיננסיים של KPMG. שני הפרסומים הללו הם הראשונים בסדרת פרסומים תקופתיים של מחלקת השירותים הפיננסיים והם מצטרפים לסדרות ה-Headroom וה-Frontiers in Finance. מטרת פרסומים אלה לעדכן אתכם באופן שוטף בהתפתחויות והעדכונים העולמיים בקרב תעשיית הבנקאות ושוק ההון.

אם ברצונך לקבל עותק מאחד הפרסומים, אנא שלח את טופס עדכון הפרטים [שבעמוד 46](#).

טופס עדכון פרטים

נשמח לצרף אתכם ואת עמיתכם לרשימת התפוצה שלנו.
אנא עדכנו אותנו בפרטים המלאים שלכם בפקס מספר: 03-6848717

שם ושם משפחה: _____

תפקיד: _____

חברה: _____

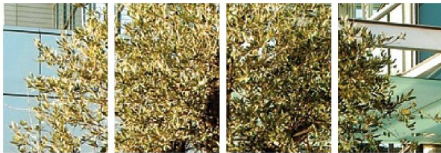
כתובת למשלוח דואר: _____

מספר טלפון: _____

מספר פקס: _____

מספר ניד: _____

כתובת דואר אלקטרוני: _____

ברצוני לקבל בדואר:

- KPMG College חוברת
- Frontiers in Finance: Single View of Risk and Return
- Towards enhanced business governance
Causes and consequences in global investment
- The State of the Investment management and Funds Industry
The State of the Banking industry

לקבלת החוברת והפרסומים יש למלא את טופס עדכון הפרטים

232/07

תוכן העניינים

עמוד

חשבונאות ודיווח כספי

א. המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

1. תקן חשבונאות מספר 13 (מתוקן) בדבר השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ. 1
2. עמדת המוסד לתקינה בדבר הטיפול החשבונאי בעודף עלות שיוחס לפרויקט מחקר ופיתוח בתהליך, אשר נרכש בעסקת צירוף עסקים שבוצעה לפני 1 בינואר 2007, ואשר נזקף כהוצאה במועד הרכישה. 3
3. עמדת המוסד לתקינה בדבר הטיפול החשבונאי בהתחייבויות למימון נדל"ן להשקעה, אשר נמדד בשווי הוגן. 4
4. הצעה לתקן חשבונאות מספר 31 בדבר תיקון תקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה. 5

ב. פרסומי רשות ניירות ערך

1. הגילוי הנדרש בדוח הדירקטוריון לרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2007 בקשר עם השפעות כמותיות של המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). 7
2. הגילוי הנדרש בפרק תיאור עסקי התאגיד ובדוח הדירקטוריון שבדוח רבעוני שהינו הדוח הכספי הראשון של התאגיד הנערך בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). 10

ג. חידושים בתקינה בינלאומית

- 13 פרשנות בינלאומית בנושא "הטבות בגין נאמנות לדוחות" - IFRIC 13

מסים

א. חקיקה

- 17 1. תקנות הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (הקלות מס בקשר להסדרי הסיוע לחקלאים) התשס"ז-2007
- 18 2. מפעל מוטב ששנת הבחירה שלו היא שנת 2006 - מועד אחרון להגשת בקשות לאישור מקדמי; חברות מחקר ופיתוח - מעמד של מפעל מוטב
- 18 3. הוראה לעניין תוכנות לניהול מערכת חשבונות ממוחשבת החייבת להירשם במרשם
- 19 4. חוק עידוד השקעות הון-עדכון מפת אזורי הפיתוח

ב. פסיקה

- 21 1. סיווג מחדש של עסקת רכישת מקרקעין על-ידי "קבוצת רכישה"
- 22 2. מיסוי מקרקעין - אי התרת דמי מפתח כניכוי בחישוב השבח, על ידי מוכר הנכס שהיה בעבר דיירו המוגן
- 23 3. השווי שנקבע לצרכי מיסוי מקרקעין רלוונטי גם לעניין מע"מ
- 26 4. מס הכנסה - קבלת ערעור בעניין ייחוס מענק פרישה תוך ניצול תקרות הפטור לנכה לפי סעיף 9(5) לפקודה, מענק פרישה - הוני או פירותי

ג. מאמרים

- 29 1. תקנות לעידוד השקעות הון (תנאים שבהתקיימם יראו במפעל המוכר רכיב למפעל אחר, מפעל זכאי להטבה), התשס"ז - 2007
- 33 2. מערך ההטבות והקלות המס ליוזמות מחקר ופיתוח תעשייתי

ד. מיסוי בינלאומי

ייעוץ עסקי

- 42 נכנסים לאפריקה?

חשבוונאות ודיווח כספי

א. המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות

1. תקן חשבוונאות מס' 13 (מתוקן) בדבר השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

בחודש מאי 2007 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבוונאות את תקן חשבוונאות מספר 13 (מתוקן) בדבר השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ (להלן - "התקן"). תקן זה עוסק בקביעת מטבע הפעילות של ישות או של פעילויות חוץ של ישות, בתרגום עסקאות במטבע חוץ, בתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ וכן בתרגום דוחות כספיים ממטבע הפעילות למטבע ההצגה. התקן יחול על הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2008 או לאחר מכן.

תקן זה, המחליף את תקן חשבוונאות מספר 13 מאוקטובר 2001, מבוסס על תקן חשבוונאות בינלאומי מספר 21 (מחודש דצמבר 2005, "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ") (להלן: "התקן הבינלאומי").

תקן זה דורש מכל ישות, בין אם ישות העומדת בפני עצמה (ישות עם פעילויות חוץ כגון חברה אם) ובין אם זו פעילות חוץ (כגון חברה בת או מסונפת בודדת הנכללת בישות המדווחת) - לקבוע את מטבע הפעילות שלה ולמדוד את תוצאות פעולותיה ומצבה הכספי באותו מטבע.

להלן השינויים העיקריים בגרסה המתוקנת של התקן לעומת התקן המקורי שיושם עד כה בישראל:

- המונח "מטבע הדיווח" הוחלף בשני מונחים:
 - א. מטבע פעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות.
 - ב. מטבע הצגה - המטבע בו מוצגים הדוחות הכספיים.
- הכללת גורמים בהם יש להתחשב לצורך קביעת מטבע הפעילות. התקן מדגיש כי בעת קביעת מטבע הפעילות יש לשים דגש רב יותר למטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי העסקאות ולא דווקא למטבע בו נקובים מחירי העסקאות.
- ביטול ההבחנה בין חברות מוחזקות שהן זרוע ארוכה לבין חברות מוחזקות שהן יחידות מוחזקות אוטונומיות. ההבחנה כיום היא בין יחידה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הישות המדווחת לבין יחידה שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הישות המדווחת (פעילות חוץ). כתוצאה מביטול ההבחנה, קיימת בגרסה המתוקנת של התקן רק שיטת תרגום אחת לפעילויות חוץ.
- תקן זה מאפשר לישות להציג את דוחותיה הכספיים בכל מטבע או מטבעות (הישות נדרשת לתרגם את תוצאות פעולותיה ומצבה הכספי ממטבע הפעילות למטבע או מטבעות ההצגה) תוך שימוש בשיטה הנדרשת לתרגום פעילות חוץ, לצורך הכללתה בדוחות הכספיים של הישות המדווחת. בהתאם לשיטה זו, נכסים והתחייבויות מתורגמים לפי שער הסגירה, נתוני ההכנסות וההוצאות, וכן התנועות ההוניות מתורגמים לפי שערי החליפין במועדי העסקאות (מועדי ההכרה בהכנסה ובהוצאות השונות) או לפי שער ממוצע לתקופה, כאשר שער כזה מהווה קירוב סביר, ומספרי ההשוואה של ההון העצמי לכל מאזן מוצג מתורגמים לפי שערי הסגירה.

תקן זה אינו עוסק בטיפול החשבונאי בגידור פריטי מטבע חוץ, למעט גידור השקעה נטו בפעילות חוץ. התקן הבינלאומי עליו מבוסס תקן זה (IAS 21) אינו דן כלל בחשבונאות גידור, לרבות גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ. הסיבה לכך הינה שתקן חשבונאות בינלאומי מספר 39, ("מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה") חל על גידור פריטי מטבע חוץ לרבות גידור של השקעה נטו. בהתחשב בכך ש- IAS 39 טרם אומץ בישראל ושתקן 13 בגרסתו המקורית (אוקטובר 2001) קבע הוראות לגבי גידור של השקעה נטו בפעילות חוץ, הוחלט לכלול את ההוראות בסוגיה זו, שנכללו בעבר בתקן, גם בגרסה המתוקנת של התקן.

הוראות מעבר

ישות תיישם את הוראות התקן לגבי תיאומי שווי הוגן ומוניטין, לגבי כל הרכישות שהתבצעו לאחר תחילת תקופת הדיווח בה יושם תקן זה לראשונה. יתר השינויים הנובעים מיישום תקן זה ייושמו למפרע.

שינוי במטבע הפעילות הנובע משינוי בעסקאות, אירועים ונסיבות יטופל באופן של מכאן ולהבא, להבדיל משינוי במטבע הפעילות כתוצאה מיישום לראשונה של תקן זה, אשר יטופל בהתאם לאמור לעיל.

2. עמדת המוסד לתקינה בדבר הטיפול החשבונאי בעודף עלות שיוחס לפרויקט מחקר ופיתוח בתהליך, אשר נרכש בעסקת צירוף עסקים שבוצעה לפני 1 בינואר 2007, ואשר נזקף כהוצאה במועד הרכישה

עד לפרסומו של תקן חשבונאות מספר 30 (להלן - "התקן"), המבוסס על תקן בינלאומי מספר 38 בדבר נכסים בלתי מוחשיים, בהתאם לפרקטיקה בישראל, אשר התבססה על התקינה האמריקאית, נזקפו עלויות מחקר ופיתוח לדוח רווח והפסד בעת התהוותן. כמו כן, עודף עלות אשר יוחס לפרויקט מחקר ופיתוח בתהליך שנרכש בעסקת צירוף עסקים, נזקף לדוח רווח והפסד בעת הרכישה.

התקן קובע כי עלויות מחקר ייזקפו לדוח רווח והפסד בעת התהוותן. כמו כן, קובע התקן כי עלויות פיתוח יוכרו כנכס אם ורק אם מתקיימים קריטריונים מסוימים. בנוסף קובע התקן שהרוכש בעסקת צירוף עסקים מכיר בפרויקט מחקר ופיתוח בתהליך של הנרכש כנכס נפרד מהמוניטין, אם הפרויקט מקיים את הגדרת נכס בלתי מוחשי ושוויו ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

התקן קובע בהוראות המעבר כי פרויקט מחקר ופיתוח בתהליך, אשר נרכש במסגרת צירוף עסקים שבוצע לפני 1 בינואר 2007, המקיים את הגדרת נכס בלתי מוחשי במועד הרכישה ואשר נזקף כהוצאה במועד הרכישה, יוכר כנכס במועד תחילת התקן. סכום התיאום ייזקף ליתרת העודפים ביום 1 בינואר 2007.

בהתאם לעמדת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, משמעות יישום דרישה זאת היא שפרויקט מחקר ופיתוח בתהליך שנרכש כאמור, יוכר כנכס ביום 1 בינואר 2007 לפי הסכום שהוערך במועד הרכישה, בתוספת יציאה עוקבת בגין פיתוח שמקיימת את הקריטריונים להכרה כנכס לפי הוראות התקן, ובניכוי הפחתה שנצברה והפסדים מירידת ערך שנצברו.

הטיפול החשבונאי בהשלכות המס יהיה בהתאם לתקן חשבונאות מספר 19 בדבר מסים על הכנסה. התיאום בגין העתודה למס ייזקף לעודפים במקביל לזקיפת התיאום בגין הנכס לעודפים. הטיפול האמור ייושם גם בהקשר לעסקת רכישה של חברה מוחזקת שאינה בת, בשינויים המחויבים.

נציין כי לפרסומים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא תקני דיווח כספי בינלאומיים אין מעמד של תקן או הבהרה והם אינם מחייבים. פרסומים אלה מהווים הבעת עמדה בלבד שהתגבשה בדיוני הוועדה המקצועית.

3. עמדת המוסד לתקינה בדבר הטיפול החשבונאי בהתחייבות למימון נדל"ן להשקעה, אשר נמדד בשווי הוגן

בשנים האחרונות התפתחה מגמה של רכישת נדל"ן להשקעה, בעיקר בחו"ל, בה מימון ההשקעה ברובה הגדול, כ- 90%, נעשה ע"י הלוואות non recourse וכ- 10% ממקורות עצמיים.

תקן חשבונאות מספר 16 בדבר נדל"ן להשקעה, המבוסס על תקן בינלאומי 40 IAS, מאפשר לישות לבחור בין מודל העלות לבין מודל השווי הוגן למדידה של נדל"ן להשקעה לאחר ההכרה לראשונה. במרבית המקרים נדל"ן להשקעה נמדד בשווי הוגן (כאשר השינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד) וההתחייבויות למימון אותו נדל"ן להשקעה נמדדות בעלות מופחתת. מדידה זו יוצרת עיוות חשבונאי של אי הקבלת הוצאות להכנסות.

תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 בדבר מכשירים פיננסיים - הכרה ומדידה, קובע בסעיף ההגדרות כי נכס פיננסי או התחייבות פיננסית בשווי הוגן דרך רווח או הפסד הוא נכס פיננסי או התחייבות פיננסית אשר (בין היתר) בעת ההכרה לראשונה הם מיועדים על ידי הישות כשווי הוגן דרך רווח או הפסד. ישות יכולה להשתמש בייעוד זה גם כאשר תוצאת הייעוד תביא למידע רלוונטי יותר, משום שהייעוד מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה (mismatch) שאחרת הייתה נוצרת ממדידת נכסים או התחייבויות או מהכרה ברווחים ובהפסדים בגינם לפי בסיסים שונים.

בבסיס למסקנות בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 מובהר כי חלופת השווי הוגן ניתנה לישויות על מנת למנוע מצבים בהם נכסים והתחייבויות מסוימים נמדדים, או שהרווחים וההפסדים בגינם מוכרים, על בסיסים שונים. אולם, חלופה זו מותנית בקיומו של קשר כלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות, כמו סיכון אשר ממנו ינבעו שינויים הפוכים/מנוגדים בשווי הוגן, אשר נוטים לקצו אחד את השני או כאשר הישות מחשיבה את ההתחייבות כמממנת את הנכס. הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים החליטה במקוון שלא לקבוע הנחיות מפורטות לגבי המקרים בהם חלופת השווי הוגן תישום.

בהתאם לעמדת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות באשר להלוואות שנלקחו כמימון ישיר לנדל"ן מסוים, ישות יכולה ליעד התחייבות פיננסית כהתחייבות אשר תימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם:

1. קיים קשר כלכלי בין השווי הוגן של הנדל"ן להשקעה לבין השווי הוגן של ההלוואה (כגון שיעור ריבית המשפיע בצורה הפוכה על השווי הוגן של הנדל"ן להשקעה ועל השווי הוגן של ההלוואה). הקורלציה הנדרשת לצורך הוכחת הקשר הכלכלי הינה ברמה נמוכה יותר מזו הנדרשת לחשבונאות גידור.

2. הטיפול החשבונאי בהלוואות לפי עלות מופחתת גורם עיוות משמעותי בדוחות הכספיים.

3. יישום חלופת השווי הוגן על ההלוואות תביא לצמצום משמעותי של העיוות.

זכיר כי תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 עדיין לא מיושם. כמו כן נציין, גם בהקשר לעמדה זו, כי לפרסומים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא תקני דיווח כספי בינלאומיים אין מעמד של תקן או הבהרה והם אינם מחייבים. פרסומים אלה מהווים הבעת עמדה בלבד שהתגבשה בדיוני הוועדה המקצועית.

4. הצעה לתקן חשבונאות מספר 31 בדבר תיקון תקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה

בחודש מאי 2007 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את הצעה לתקן חשבונאות מספר 31 בדבר תיקון תקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה. התקן צפוי לחול על **חברות פרטיות בלבד** החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2008.

להלן עיקרי ההצעה:

1. הפיכת הוראת מעבר הקיימת בתקן 22 להוראת קבע:
בעת פרסום תקן 22 הייתה הוועדה המקצועית בדעה כי **כתבי אופציה שתוספת המימוש שלהם נקובה בסכומים צמודי מדד מחירים לצרכן או סכומים צמודי מטבע חוץ, וכן רכיב ההמרה של התחייבויות הניתנות להמרה שמחיר ההמרה שלהן נקוב בסכומים צמודי מדד מחירים לצרכן או סכומים צמודי מטבע חוץ מהווים במהותם מכשירים הוניים ולא התחייבויות פיננסיות אע"פ שעונים להגדרת התחייבות פיננסית**¹. לפיכך נקבעה הוראת מעבר לתקופה שבין 1 בינואר 2006 לבין 31 בדצמבר 2007 לפיה תוספת המימוש של כתבי אופציה הנקובה בסכומים צמודי מדד מחירים לצרכן או סכומים צמודי מטבע חוץ, וכן מחיר ההמרה של התחייבויות הניתנות להמרה הנקובות בסכומים צמודי מדד מחירים לצרכן או סכומים צמודי מטבע חוץ **ייחשבו כסכומים קבועים** לענין הגדרת התחייבות פיננסית. **ההצעה לתקן קובעת כי הוראה זו תעוגן כהוראה קבועה במסגרת התקן.**

2. אופן הסיווג של כתבי אופציה ורכיב המרה של התחייבויות הניתנות להמרה שלהם מחיר מימוש/המרה מדורג וקבוע מראש:
הוועדה המקצועית בדעה כי **כתבי אופציה שלהם מחיר מימוש מדורג וקבוע מראש, בהם משתנה מחיר המימוש בהתאם למועד המימוש אך כבר במועד ההנפקה ניתן לקבוע מה יהיה מחיר המימוש בכל מועד מימוש אפשרי, וכן רכיב המרה של התחייבויות הניתנות להמרה שלהן מחיר המרה מדורג וקבוע מראש מהווים במהותם מכשירים הוניים ולא התחייבויות פיננסיות.**
לפיכך הוחלט לקבוע כי מחיר מימוש מדורג וקבוע מראש של כתבי אופציה ומחיר המרה מדורג וקבוע מראש של התחייבויות הניתנות להמרה **ייחשבו כסכומים קבועים** לענין הגדרת התחייבות פיננסית **ולכן יוכלו להיות מסווגים כהון.**

¹ מזכיר כי תקן חשבונאות מספר 22 מגדיר "התחייבות פיננסית" (בין היתר) כ"נגזר, אשר יסולק או עשוי להיות מסולק שלא בדרך של החלפת סכום קבוע של מזומן או נכס פיננסי אחר בתמורה למספר קבוע של מכשיריה הוניים של הישות".

ב. פרסומי הרשות לניירות ערך

1. הגילוי הנדרש בדוח הדירקטוריון לרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2007 בקשר עם השפעות כמותיות של המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בהמשך להנחית הרשות לניירות ערך, גילוי בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומי (להלן - "ההנחיה"), אשר קובעת, כי תאגיד מדווח יכלול בדוח הדירקטוריון לתקופת הביניים המסתיימת ביום 30 ביוני 2007, מידע קיים או אומדנים אודות ההשפעה הכמותית של המעבר לתקני דיווח כספי בינלאומיים על הדוחות הכספיים, פרסמה הרשות קובץ שאלות ותשובות לגבי אופן יישום ההנחיה.

השאלות אותן הרשות מבקשת להבהיר הן:

1. מהו המידע הכמותי ומהי מתכונת הגילוי שיש ליתן בדוח הדירקטוריון לתקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2007, בהתאם להנחיה כאמור?
2. סעיף 2א להנחיה קובע כי "מידע זה יעודכן בדוח הדירקטוריון ברבעון העוקב". האם כוונת הסעיף היא, כי על התאגיד לתת את המידע אודות ההשפעה הכמותית של המעבר גם על המצב הכספי ותוצאות הפעילות לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2007?

תשובה לשאלה מספר 1

ייתכן גילוי, לכל הפחות, להשפעת המעבר על הנתונים כדלקמן:

1. הסעיפים במאזן הפתיחה לפי תקני IFRS, שהשפעת המעבר עליהם היא מהותית.
2. הסעיפים במאזן ליום הדיווח (היינו, 30 ביוני 2007) שהשפעת המעבר עליהם שונה באופן מהותי מהשפעת המעבר עליהם במאזן הפתיחה לפי תקני IFRS.
3. הסעיפים בדוח רווח והפסד לתקופה שתחילתה במאזן הפתיחה וסיומה במועד הדיווח, שהשפעת המעבר עליהם הינה מהותית.
4. הסעיפים בדוח על השינויים בהון העצמי לתקופה שתחילתה במאזן הפתיחה וסיומה במועד הדיווח שהשפעת המעבר עליהם הינה מהותית.

בהקשר זה יש להדגיש מספר נקודות:

- תאגיד אשר יודע, במועד מתן הגילוי, כי הדוח הכספי הראשון שלו, אשר יהיה ערוך בהתאם ל - IFRS, יהיה דוח כספי לתקופה מוקדמת מזו המסתיימת ביום ה - 31 במרץ 2008, ייתן את הגילוי הנדרש בסעיפים 1-3 לעיל בהתייחס ליום המעבר שלו ל - IFRS
- סגל הרשות מצפה כי, במועד בו נדרש הגילוי כאמור, יהא התאגיד מסוגל ליתן אומדן כמותי מהימן להשפעות המהותיות של המעבר על הסעיפים לגביהם נדרש הגילוי כאור.

- הרשות לא הגדירה מהי מהותיות בהתייחס לגילוי הנדרש, פועל יוצא מכך הוא שכל תאגיד ישקול את היקף הגילוי ורמת הפירוט בהתאם להערכת המהותיות ולהשפעה על הדוחות הכספיים, ולמעשה בחינת המהותיות תהיה בכל מקרה לגופו
- מתכונת הגילוי תהיה מתכונת של התאמה בין סכום הסעיפים בדוחות הכספיים כאשר הם מוצגים בהתאם לכללי חשבונאות ישראלים לבין הסכום המוצג בהתאם ל - IFRS. כמו כן, יינתן הסבר להשפעה הכמותית על הסעיפים, לרבות התייחסות לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שגרמו להשפעה כאמור.
- ההנחיה וקובץ השאלות והתשובות אינם מתייחסים לפורמט הגילוי בדוח הדירקטוריון באופן פרטני בכלל ובפרט, האם הגילוי יכלול מאזן, דו"ח רו"ח דוח על השינויים בהון מלאים ואז הגילוי יינתן ברמת הסעיף הבודד או האם הגילוי יינתן ברמת הנושא שלגביו בוצע השינוי (למשל: הטבות עובדים, מכשירים פיננסיים וכו'), להערכתנו, נראה כי ניתן לערוך את הביאור באופנים המוזכרים ואף באופנים נוספים, כל עוד המידע שניתן מספק הסבר בהיר וברור להשפעות המהותיות בעקבות המעבר לדיווח לפי IFRS
- במסגרת קובץ השאלות והתשובות מבהיר סגל הרשות כי ההתאמה תהיה על הסעיפים במאזן הפתיחה לפי תקני ה - IFRS (Opening IFRS balance sheet), לפיכך עולה השאלה כיצד להתייחס לכל ההתאמות שבוצעו ברבעון הראשון של 2007 בגין היישום לראשונה של תקנים 26, 27, 28 ו- 30. קובץ השאלות והתשובות אינו מתייחס לשאלה זו. לדעתנו, יתרות הפתיחה עליהם תבוצע ההתאמה יהיו יתרות הפתיחה לפני התאמתן לתקנים החדשים שאומצו ב - 1 לינואר 2007. על כן, משיקולי בהירות ומתן גילוי נאות המלצתנו היא לגלות בנפרד התאמות שכבר קיבלו ביטוי בדוחות הרבעוניים של 2007 ואילו התאמות שיקבלו ביטוי עם המעבר המלא לדיווח לפי IFRS יתוארו בנפרד
- במידה ונבצר מתאגיד ליתן חלק המידע המפורט לעיל, יציין התאגיד מפורשות עובדה זו ואת הסיבות לה, וכן יגדיר מהם הפערים ו/או מהם סעיפי הדוחות הכספיים לגביהם לא ניתן המידע הכמותי כאמור. כמו כן, במידה והמידע הכמותי לא קיים במלואו אך ורק בגלל שהתאגיד טרם בחר בחלופה חשבונאית מבין החלופות האפשריות תחת התקינה הבינלאומית, לדעתנו יש לתת גילוי בגין ההשפעה הכמותית תחת כל חלופה
- הרשות קובעת כי על התאגיד לנקוט בזהירות הדרושה על מנת שלא ליצור מצג מטעה אודות ההשפעה הכמותית, וכן מצפה סגל הרשות כי, במועד בו נדרש הגילוי כאמור, יהא התאגיד מסוגל ליתן אומדן כמותי מהימן. אולם, בחלק לא מבוטל מהמקרים המידע הזמין ליום פרסום דוחות הרבעון השני לא יהיה מלא, אף כי התאגיד יהיה מסוגל לספק אומדן כמותי מהימן עבור סעיפים מסוימים, כאשר השלמת העבודה בדבר הסעיפים הנוספים עשויה להשליך גם על הסעיפים שכומתו. כמו כן, במרבית המקרים המידע לא יהיה מבוקר או סקור ליום פרסום דוחות יוני, לפיכך אנו ממליצים לכלול הבהרה כי המידע שניתן הינו אומדן כמותי שאינו סקור או מבוקר . כמו כן, אנו ממליצים שתתייעצו עם היועצים המשפטיים שלכם בנושא
- סגל הרשות מבהיר כי הוראות סעיף 32א' לחוק ניירות ערך, התשכ"ט-1969, בדבר מידע צופה פני עתיד אינן חלות על נתונים אלו
- ההנחיה וקובץ השאלות והתשובות אינם מתייחסים למקרה שבו חברה משנה את מטבע הפעילות של בעקבות המעבר ל - IFRS ואינו מתייחסות לאופן הגילוי שנדרש במקרה כאמור. במקרים אלו למעשה כל סעיפי הדוחות מושפעים בעקבות המעבר ל - IFRS וכן עולות שאלות רבות לגבי

אופן הצגת השינוי (בשקל, במט"ח במתכונת מעורבת), לפיכך אנו ממליצים לפנות אלינו בכל מקרה כאמור על מנת לדון במתכונת הגילוי הרלוונטי.

נזכיר כי הנחיית הרשות מחייבת גם גילוי של חוזים, התקשרויות והסכמים מהותיים אשר עתידים להיות מושפעים כתוצאה מאימוץ ה-IFRS, בין אם כי ישונו הוראותיהם לאור המעבר, ובין אם מתבססים או מתייחסים לנתונים או מדדים כלשהם אשר יחול בהם שינוי כתוצאה מהמעבר.

תשובה לשאלה מספר 2

בדרישה למתן עדכון בדוח הדירקטוריון לרבעון העוקב, מכוונת ההנחיה, למשל, למידע שצריך היה להינתן בדוח הדירקטוריון לרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2007, אולם לא ניתן על ידי התאגיד, מכיוון שהמידע המהימן שהיה בידי התאגיד באותו מועד לא היה מלא. סגל הרשות מבהיר כי ההנחיה אינה מחייבת את מתן המידע האמור לגבי התקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2007.

2. הגילוי הנדרש בפרק תיאור עסקי התאגיד ובדוח הדירקטוריון שבדוח רבעוני שהינו הדוח הכספי הראשון של התאגיד הנערך בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בחודש יוני 2007 פרסמה רשת ני"ע הנחיה בדבר הגילוי הנדרש בפרק תיאור עסקי התאגיד ובדוח הדירקטוריון שבדוח רבעוני שהינו הדוח הכספי הראשון של התאגיד הנערך בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

ההנחיה דנה בשתי שאלות כדלקמן:

1. הדוח הכספי הראשון של חברה א' (להלן - "החברה"), הערוך בהתאם לכללי דיווח כספי בינלאומיים מקובלים (IFRS) הינו דוח רבעוני. החברה כללה, בדוח התקופתי האחרון שפורסם על ידה, אשר קדם לדוח הרבעוני (להלן - "הדוח התקופתי האחרון"), מידע כספי בהתאם לכללי חשבונאות ישראלים מקובלים. מהו הגילוי הנדרש במסגרת הדוח הרבעוני, שהינו הדוח הכספי הראשון של החברה הנערך בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים בקשר עם תיאור עסקי התאגיד והתפתחות עסקיו לאור המעבר לדיווח בהתאם לכללי הדיווח הכספי הבינלאומיים?

תקנה 8א לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן - "תקנות דוחות תקופתיים ומידיים") קובעת, כי יובא בדוח התקופתי, תיאור התאגיד והתפתחות עסקיו כפי שחלו בשנה האחרונה, בהתאם לפרטים ולעקרונות שבתוספת לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף, מבנהו וצורתו), התשכ"ט-1969 (להלן - "התוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף"). כמו כן קובעת תקנה 39א לתקנות דוחות תקופתיים ומידיים, כי, יובא בדוח הרבעוני כל שינוי או חידוש מהותיים אשר אירעו בעסקי התאגיד בכל עניין שיש לתארו בדוח התקופתי.

למעבר מדיווח בהתאם לכללי חשבונאות ישראלים לדיווח בהתאם לכללי דיווח כספי בינלאומיים, השפעה על הנתונים הכספיים הנכללים בתיאור עסקי התאגיד אשר במקרים רבים עשוי להיות מהותית. לאור האמור, סבור סגל הרשות כי מעבר לדיווח כספי בהתאם לכללי הדיווח הכספי הבינלאומיים והשפעותיו הינם מידע מהותי אשר על התאגיד ליתן אודותיו גילוי במסגרת הדוח הרבעוני, לרבות התייחסות להשלכותיו על נתוניה הכספיים של החברה. סגל הרשות מבקש להדגיש את החשיבות הרבה שבשמירה על עקביות ורציפות המידע המובא בפני המשקיע. עקביות ורציפות המידע עשויות להיפגם, ובהתאם, גם איכות אותו מידע, מקום בו הנתונים הכספיים עליהם מבוסס תיאור עסקי התאגיד בדוח הרבעוני, והנתונים הכספיים עליהם מבוסס תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי האחרון, ערוכים בהתאם למערכות שונות של כללי חשבונאות.

לאור האמור, יש לכלול בדוח הרבעוני שהינו הדוח הכספי הראשון הערוך בהתאם לכללי חשבונאות בינלאומיים גילוי כמפורט להלן:

- 1) כלל פרק תיאור עסקי התאגיד, במסגרת הדוח התקופתי האחרון, נתונים כספיים שדווחו בהתאם לכללי חשבונאות ישראלים, יכלול הדוח הרבעוני כל מידע חשוב למשקיע סביר על מנת להבין את פעילות התאגיד ואת השלכות המעבר לתקינה בינלאומית, ולרבות:

א. מידע בדבר תיאור התאגיד והתפתחות עסקיו לשנה שנסתיימה במועד הדוח התקופתי. המידע כאמור יינתן בקשר עם חלקים מתוך פרק עסקי התאגיד שהשפעת המעבר לדיווח בהתאם לכללי חשבונאות בינלאומיים, עליהם, היא מהותית. וזאת, תוך הכללת מידע כספי לאותה תקופה, בהתאם לכללי הדיווח הכספי הבינלאומיים.

ב. כל שינוי או חידוש מהותיים אשר אירעו בעסקי התאגיד בתקופה שתחילתה מועד הדוח התקופתי וסיומה מועד הדוח הכספי ביניים, תוך הכללת מידע כספי לאותה תקופה, בהתאם לכללי הדיווח הכספי הבינלאומיים.

(2) כלל פרק תיאור עסקי התאגיד, במסגרת הדוח התקופתי אחרון, בנוסף לנונים כספיים שדווחו בהתאם לכללי חשבונאות ישראלים, גם הסברים כמותיים בדבר השפעת המעבר לכללי דיווח כספי בינלאומיים על אותם נתונים, יינתן בדוח הרבעוני, המידע האמור בסעיף 1'ב' לעיל, ולא יידרש המידע האמור בסעיף 1'א' לעיל.

על כן, לשם שמירת עקביות ורציפות המידע כאמור, מקום בו לא כללה החברה, בפרק תיאור עסקי התאגיד שבדוח התקופתי האחרון, פירוט בדבר ההשפעה הכמותית של המעבר לדיווח בהתאם לכללי הדיווח הבינלאומיים, על המידע הכספי הנכלל באותו דוח, יכלול הדוח הרבעוני, בנוסף לפירוט השינויים והחידושים המהותיים לתקופת הביניים, כנדרש בתקנה 39א לתקנות דוחות תקופתיים ומידיים, גם חלקים מתוך פרק תיאור עסקי התאגיד לשנה שהסתיימה במועד הדוח התקופתי האחרון, שחלו בהם שינויים מהותיים בעקבות המעבר לדיווח בהתאם לכללי חשבונאות בינלאומיים, וזאת, בהתבסס על מידע כספי הערוך בהתאם לכללי הדיווח הבינלאומיים.

2. מהו הגילוי הנוסף שיש ליתן בדוח הדירקטוריון המצורף לדוח הרבעוני, שהינו הדוח הכספי הראשון של החברה הערוך בהתאם לכללי ה-IFRS?

בדוח הדירקטוריון המצורף לדוח הרבעוני, שהינו הדוח הכספי הראשון של החברה הערוך בהתאם לכללי ה-IFRS, יינתנו, בנוסף לדרישות הגילוי הרגילות בדבר עניינים שיש להתייחס אליהם בדוח הדירקטוריון, הסברים באשר להשפעת המעבר לדיווח בהתאם לכללי ה-IFRS על המצב הכספי, תוצאות הפעילות, הנזילות ומקורות המימון של החברה. זאת, תוך מתן הסבר לשינויים מהותיים שחלו במגמות המשתקפות בדוחות הכספיים, בעקבות המעבר לדיווח בהתאם לכללי ה-IFRS.

ג. חידושים בתקינה בינלאומית

פרשנות בינלאומית בנושא "הטבות בגין נאמנות לקוחות" - IFRIC 13

בחודש יולי 2007 פרסם המוסד הבינלאומי לתקינה חשבונאית את IFRIC 13 העוסק בטיפול החשבונאי בהטבות בגין תוכניות נאמנות ללקוחות.

נושאי הפרשנות:

א. האם התחייבות של ישות לספק בעתיד טובין או שירותים בהנחה או בחינם (להלן - "הטבות") תוכר ותימדד באמצעות:

- ייחוס חלק מהתשלומים שהתקבלו או שעשויים להתקבל מעסקת המכירות לרכיב ההטבות ודחיית ההכרה בהכנסה בגין רכיב זה (לפי סעיף 13 לתקן בינלאומי 18); או-
- הכרה בעלויות העתידיות הצפויות בקשר לסיפוק ההטבות (לפי סעיף 19 לתקן בינלאומי 18).

ב. במידה ומתבצע ייחוס:

- מהו אופן ביצוע הייחוס.
- מתי יש להכיר בהכנסה שנדחתה.
- מהו אופן ההכרה בהכנסה במידה וצד ג' מעורב בהספקת ההטבה.

תחולת הפרשנות:

הפרשנות חלה על הטבות בגין נאמנות לקוחות אשר הינן:

- א. הטבות שניתנו במהלך עסקאות מכירה ללקוח, לרבות מכירת טובין, שימוש בנכסי הישות או מתן שירותים; ו-
- ב. הטבות הכרוכות בעמידה בדרישות מסוימות מצד הלקוחות שלאחר מילואן יוכלו לפדות את אותן הטבות.

מסקנות:

- על ישות ליישם את סעיף 13 לתקן בינלאומי 18 ולטפל ברכיב ההטבה כרכיב הניתן לזיהוי באופן נפרד מעסקת המכירה שבמסגרתה הוא הוענק. השווי ההוגן של התשלום שהתקבל יוקצה בין רכיב ההטבה ובין רכיבים אחרים של המכירה.
- אותו חלק מהתשלום שייחוס לרכיב ההטבה יימדד לפי שווי הוגן, היינו השווי של אותו רכיב אם הוא היה נמכר לבד.
- במידה והישות מספקת באופן עצמאי את ההטבה, עליה להכיר בהכנסה בגין הרכיב רק לאחר שההטבה "נפדתה" (redeemed) והישות עמדה בהתחייבותיה לספק את אותו רכיב. ההכנסה שתוכר תהיה מבוססת על היחס שבין כמות ההטבות שנפדו לכלל ההטבות שצפויות להיפדות.
- במידה וצד ג' מספק את ההטבות, על הישות להעריך האם היא גובה את התשלום בשם צד ג' (משמע משמשת כסוכן) או לא.

במידה והישות גובה את התשלום בגין ההטבה עבור צד ג':

- הישות תמדוד את ההכנסה בגין רכיב ההטבה בנטו, כלומר הפרש בין השווי ההוגן שהוקצה לרכיב ההטבה לבין הסכום ששולם לצד ג' בגין הספקת ההטבה.

- הישות תכיר בסכום נטו כהכנסה כאשר צד ג' מחויב לספק את ההטבות וזכאי לקבל תשלום עבור ההטבה. אירועים אלו עשויים לקרות מרגע שההטבות מוענקות. מנגד, אם ללקוח הסמכות לדרוש את ההטבה הן מהישות והן מצד ג', הישות תכיר באירועים אלו רק כאשר הלקוח יבחר לממש את ההטבות מצד ג'.

במידה והישות גובה את התשלום בגין ההטבה עבורה, עליה למדוד את ההכנסה בעבור רכיב ההטבה כחלק המוקצה מסך התשלום שהתקבל ולהכיר בהכנסה לאחר מילוי ההתחייבויות הכרוכות בסיפוק אותה הטבה.

- אם העלויות הבלתי נמנעות הכרוכות בעמידה בהתחייבות לספק את ההטבות צפויות להיות גבוהות מהתשלום שצפוי להתקבל בגין ההטבה (חלק שהוקצה וטרם הוכר + כל תשלום עתידי שעשוי להתקבל כאשר הלקוח ייפדה את מרכיב ההטבה), על הישות להכיר בחוזה מכביד ובהתחייבות בהתאם לתקן בינלאומי 37.

הוראות מעבר ומועד מעבר:

על ישות ליישם פרשנות זו החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-1 ביולי 2008. ניתן לאמץ את הפרשנות באימוץ מוקדם תוך מתן גילוי. שינויים במדיניות חשבונאית הרלבנטיים ליישום פרשנות זו יטופלו בהתאם לתקן בינלאומי 8.

קביעת שווי הוגן של הטבות:

כאמור בפרשנות, יש לקבוע את השווי ההוגן של רכיב ההטבה לפי הסכום שהיה מתקבל עבור הרכיב אם הוא היה נמכר בנפרד משאר הרכיבים. כמו כן, אם לא ניתן לקבוע את השווי ההוגן באופן ישיר, יש לאמוד אותו. ישות עשויה לאמוד את השווי ההוגן של ההטבה ע"י התייחסות לשוויים ההוגנים של הטבות שעשויות להיפדות, כאשר עליה לקחת בחשבון רק את שוויים ההוגנים של הטבות שהוצעו ללקוחות דרך מכירה ראשונית ושצפויות להיפדות ע"י הלקוחות.

השווי ההוגן של ההטבות יוקטן בגין:

1. השווי ההוגן של ההטבות שבוצעו ללקוחות שיקבלו את ההטבות שלא בגין המכירה הראשונית.

2. החלק של ההטבות שאינו צפוי להתממש על ידי הלקוחות.

אם לקוחות בוחרים הטבות ממגוון של הטבות שונות, השווי ההוגן שייקבע ישקף את השווי ההוגן המשוקלל של כלל ההטבות האפשריות בהתאם לתדירות שבה כל הטבה צפויה להיבחר.

בנסיבות מסוימות טכניקות אמידה אחרות עשויות להיות זמינות, למשל, אם צד ג' יספק את ההטבות והישות תשלם לצד ג' בגין כל הטבה שהיא תעניק, ניתן לאמוד את השווי ההוגן של ההטבה לפי התייחסות לסכום המשולם לצד ג' בתוספת רווח סביר. יש להפעיל שיקול דעת בעת קביעה ויישום טכניקת האמידה כך שהטכניקה שתיבחר תהיה הראויה ביותר בהתאם לנסיבות הרלבנטיות.

מסים

א. חקיקה

1. תקנות הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (הקלות מס בקשר להסדרי הסיוע לחקלאים) התשס"ז-2007

בחודש יוני 2007 פורסמו תקנות הסדרים במשק המדינה (הקלות מס בקשר להסדרי הסיוע לחקלאים) התשס"ז - 2007 (להלן - "התקנות החדשות"), במסגרתן הוארך תוקפן של תקנות הסדרים במשק המדינה (הקלות מס בקשר להסדרי הסיוע לחקלאים), התשנ"א-1990, עד לתום שנת 2012.

בתקנות החדשות נוספו תקנות 3א ו-3ב, המקנות פטור ממס על רווח הון (בשנים 2007 עד 2010) או שיעורי מס מופחתים על רווח הון (בשנים 2011 ו-2012) **בהתקיים תנאים מסוימים**, לגבי חלק התמורה ששימש כיסוי התחייבויות הכלולות "בהסכם" אצל "נישום" שמכר ב"שנות ההסכם" אמצעי שליטה בחבר בני אדם.

"ההסכם" לעניין זה הינו הסכם הקיבוצים, ההסדר מינואר 1998, והסכם נוסף (כהגדרת מונחים אלה בחוק ההסדרים במשק המדינה). "שנות ההסכם" הינן התקופה שתחילתה בשנת המס שבה היה אדם לראשונה ל"נישום" (כהגדרת מונח זה בחוק ההסדרים במשק המדינה), וסופה בתום שנת המס 2012.

הפטור ממס בשנים 2007 עד 2010 מותנה בהתקיימם התנאים הבאים:

- (1) תמורת המכירה משמשת לכיסוי התחייבויות הנישום הכלולות בהסכם.
- (2) הנישום מילא את שאר תנאי ההסכם הנוגעים למכירה או הנובעים ממנה.
- (3) חבר בני האדם שנמכרו בו אמצעי השליטה התאגד בישראל עד יום 31 בדצמבר 2002, או שהתאגד לאחר המועד האמור והוא חליפו של חבר בני אדם שהתאגד לפני מועד זה במסגרת ארגון מחדש של חבר בני האדם שהתאגד לפני המועד האמור, והארגון מחדש נעשה אך ורק לתכלית עסקית וכלכלית והימנעות ממס או הפחתת מס בתי נאותות אינן מהמטרות העיקריות של הארגון מחדש.
- (4) מינהלת ההסדר או גוף אחר שהמנהל אישר לעניין זה, אישרו כי מתקיימים התנאים האמורים, לרבות סכום התמורה ששימשה לכיסוי התחייבויות הנישום הכלולות בהסכם, על גבי טופס שיקבע לצורך כך ובלבד שאישור מינהלת ההסדר או הגוף האחר, לפי הענין, כי מתקיימים התנאים האמורים בפסקה (2) לעיל, יינתן רק לאחר שקיבלו את אישור המנהל הכללי של משרד האוצר (או מי שהוא הסמיך לכך) כי מתקיימים התנאים האמורים באותה פסקה. "המנהל" לעניין זה הינו מנהל המכס ומע"מ.

(5) מינהלת ההסדר פנתה למנהל בבקשה לקבוע כי מתקיימים התנאים הקבועים בתקנה זו, והמנהל קבע כי מתקיימים התנאים כאמור.

בשנת המס 2011 במקום פטור ממס על רווח הון, יהיה שיעור המס 35% משיעור המס החל על רווח הון, ובשנת המס 2012 במקום פטור ממס יהיה שיעור המס 70% משיעור המס החל על רווח הון.

תחילתן של התקנות 1 בינואר 2007 והן יחולו לגבי מכירת אמצעי שליטה שנעשתה בתקופה שמיום 1 בינואר 2007 עד יום 31 בדצמבר 2012.

2. מפעל מוטב ששנת הבחירה שלו היא שנת 2006 - מועד אחרון להגשת בקשות לאישור מקדמי חברות מחקר ופיתוח - מעמד של מפעל מוטב

על פי תיקון 60 לחוק עידוד השקעות הון, חברה המעוניינת בהטבות בגין "מפעל מוטב" אינה חייבת לפנות לרשויות בבקשה לקבל את ההטבות אותן מעניק החוק. כחלק מהסדר זה, החברה רשאית לבחור את שנת המס שיראוה לעניין זה כ"שנת הבחירה", וזאת במועד הגשת הדוח השנתי אך לא יאוחר מתום 12 חודשים מתום אותה שנת מס.

יחד עם זאת, חברה המבקשת הטבה ל"מפעל מוטב" שבבעלותה או שבכוננתה להקים או להרחיב מפעל, רשאית לפנות לרשות המסים בבקשה לאישור מראש בנושאים מסוימים. בקשה כאמור יש להגיש לא יאוחר מתום שישה חודשים מתום "שנת הבחירה". במבזק מתאריך 27 במאי 2007 התרענו שעל חברות המבקשות לבחור את שנת 2006 כ"שנת בחירה" ולקבל אישור מרשות המיסים, להגיש את הבקשה לרשות המיסים לא יאוחר מיום 28 ביוני 2007.

חברות המעניקות שירותי פיתוח לתושבי חוץ (R&D Center) ומעוניינות ליהנות ממעמד של "מפעל מוטב", חייבות לפנות למדען הראשי על מנת שיאשר את פעילות הפיתוח של החברה בהתאם לכללים שנקבעו. אישור המדען אמור להתקבל בטרם נדרשו הטבות "מפעל מוטב" בדוח המס.

3. הוראה לעניין תוכנות לניהול מערכת חשבונות ממוחשבת החייבת להירשם במרשם

בחודש יוני 2007 פרסמה רשות המסים, כי מנהל רשות המיסים הוציא הוראה (מתוקף סמכותו לפי הוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), התשל"ג (1973)), לפיה החל מיום 1 בינואר 2008 על כל תוכנה לניהול מערכת חשבונות ממוחשבת החייבת להירשם במרשם, לאפשר הפקת קבצים לפי הוראות לעריכת קבצים במבנה אחיד, כפי שפורסם באתר רשות המיסים בכתובת תחת הקטגוריה "ביקורת ממוחשבת".

תוקף ההוראה מיום 1 בינואר 2008. החל ממועד זה תוכנה לניהול מערכת חשבונות ממוחשבת החייבת להירשם במרשם שאינה מפיקה קבצים במבנה האמור, יראוה ככזו שאינה עונה על דרישות ההוראות לניהול פנקסי חשבונות. לאור האמור לעיל, כל מי שמשמש בתוכנה החייבת ברישום חייב לוודא כי החל מיום 1.1.2008 התוכנה בה הוא משתמש עונה על ההגדרות הנדרשות מכוח החוק.

4. חוק עידוד השקעות הון- עדכון מפת אזורי הפיתוח

לאחרונה אישרה הכנסת את הצו לעידוד השקעות הון (קביעת התחומים של אזורי פיתוח) (תיקון מס' 2), התשס"ז-2007 (להלן: "התיקון").

במסגרת התיקון עודכנה מפת אזורי העדיפות הלאומית כאשר, השינוי העיקרי במפת אזורי העדיפות, מתייחס לאזור העיר חיפה, אשר קיבל מעמד של אזור פיתוח ב' (במקום ג'), עבור מפעלים עתירי טכנולוגיה הפועלים באזור.

חברה שמפעלה במסלול מוטב (מסלול פטור ממס) ממוקם באזור חיפה תהא זכאית להטבות מס לתקופה של שבע עד עשר שנים, מתוכן פטור ממס לתקופה של 6 שנים של פטור ממס ושנה נוספת של תשלום מס חברות מופחת (לחברת משקיעי חוץ למשך 4 שנים נוספות).

לפיכך, על חברות עתירות טכנולוגיה הממוקמות באזור חיפה, לבחון את האפשרות לבחור את שנת 2007 כ"שנת בחירה", שכן הטבות המס תקבענה בהתאם להוראות החוק לעידוד השקעות הון כפי שהיו קבועות בחוק בשנת המס שנבחרה כ"שנת הבחירה".

לעניין זה, "מפעל עתיר טכנולוגיה" הינו, מפעל אשר 13% לפחות מעובדיו הם מהנדסים או בעלי תואר אקדמאי במדעי הטבע, החברה או הרוח.

כמו כן נקבע כי:

- אזורי תעשייה מרחביים בתחומי מחוז הצפון, מחוז הדרום והעיר ירושלים יחשבו כאזור פיתוח א'.
- לעניין זה, "אזור תעשייה מרחבי" הינו, אזור תעשייה ששטחו, בהתאם לתוכנית בניין עיר מאושרת המיועדת לתעשייה, הוא 100 דונם לפחות.
- העיר שדרות וישובי עוטף עזה, יחשבו כאזור פיתוח א'.
- במסגרת התיקון, הוארך תוקפו של הצו הקיים עד ליום 15 בינואר, 2008.

תחילתו של צו זה החל מיום ה-15 בינואר 2007.

ב. פסיקה

1. סיווג מחדש של עסקת רכישה מקרקעין על ידי "קבוצת רכישה"

(ו"ע 1125/02 בועדת ערר מס שבח מקרקעין בתל-אביב יפו)

העוררת: ה.ש.י.ג. יזום פרויקטים בע"מ
המשיב: מנהל מס שבח מקרקעין רחובות

העובדות

בעל זכויות במקרקעין התקשר בעסקה עם קבוצת רוכשים פרטיים שהתארגנו יחדיו לצורך הקמתו של בניין משותף. מארגנה של קבוצת הרוכשים, אשר רכשו את הזכויות במקרקעין, שימש כמנהלה בפועל של העוררת, והעוררת עסקה בארגון הרכישה ומתן שירותי הבנייה לפרוייקט.

טענות הצדדים

המשיב טען כי מדובר בעסקה יזמית אשר בה העוררת רכשה למעשה זכויות במקרקעין ומכרה דירות למזמינים. בהתאם לכך, חייב אותה בתשלום מס רכישה בשל רכישה המקרקעין. מנגד, טענה המערערת כי לא רכשה את הזכויות במקרקעין וכי ההתקשרות לרכישת המקרקעין נעשתה על ידי קבוצת רוכשים פרטיים לצורך בניית בית משותף. המערערת טענה וכי כל עיסוקה היה בארגון ומתן שירותי בנייה. עוד טענה המערערת כי המשיב לא יכול לשנות את סווג העסקה מבלי שיטען תחילה למלאכותיות העסקה, קביעה המטילה עליו את נטל הראיה.

סלע המחלוקת

- א. מהות פעולתה של העוררת במקרקעין.
- ב. האם המשיב רשאי היה לשנות את סווג העסקה, בלא להכריז עליה כעסקה מלאכותית.

דיון

עיון בהסכמי העוררת וכלל התשתית העובדתית, אשר הונחה על שולחנה של הועדה הוביל למסקנה, כי מבחינה כלכלית מדובר בעסקת מכר של דירות גמורות על ידי העוררת. ראיה מהותית לכך נמצאה גם בעובדה שבמסגרת ההסכמים נקבעו למצטרפים הדירות המיועדות להם ונקבע מחירן הסופי. כמו כן, שילובם של ההסכמים זה בזה, ומחויבותם של הצדדים לכל מרכיבי העסקה וביצועה כמכלול הצביעו על מהותם הכלכלית של ההסכמים כהסכמי יזמות של בניית דירות גמורות.

בנוסף, שליטתה של העוררת בפרוייקט חיזקה את המסקנה האמורה, וזאת אף למרות שהעוררת רכשה רק אופציה לקרקע ולא חתמה על הסכמי הרכישה שלה.

באשר לסוגיית תקינות פעולתו של המשיב נקבע, כי המשיב רשאי לבחון את מהותה הכלכלית של העסקה ולהבהיר את עמדתו לגביה אף ללא שיטען למלאכותיות העסקה.

נפסק

הערר נדחה.

פסק הדין נדונה רכישה מקרקעין עבור "קבוצת רכישה" לצורך בניית דירות מגורים לחברי הקבוצה. ועדת הערר קיבלה את עמדת רשויות מיסוי מקרקעין וקבעה כי יש לראות את היזם, אשר ארגן את הקבוצה, כמי שרכש את המקרקעין וכמי שמכר למעשה לחברי הקבוצה דירות מגורים בנויות.

לצורך פסיקתה זו, קבעה ועדת הערר, כי בנסיבות המקרה ניתן לסווג העסקה מחדש, כאמור לעיל, באופן שונה מכפי שנערכה על ידי הצדדים לה, אף מבלי שנטען לגביה כי הינה "עסקה מלאכותית" כמשמעותה בסעיף 84 לחוק.

2. מיסוי מקרקעין - אי התרת דמי מפתח כניכוי בחישוב השבח, על ידי מוכר הנכס שהיה בעבר דיירו המוגן

(ו"ע 04 / 1336+1328 בוועדת ערר מיסוי מקרקעין בתל-אביב מיום 19/04/07)

העוררים: פרוכטר שמשון ואח'
המשיב: מנהל מיסוי מקרקעין

העובדות

העוררים רכשו מעמידר נכס, אשר הם היו דייריו המוגנים עובר לרכישתו. ברבות הימים, נמכר הנכס על ידי העוררים.

סלע המחלוקת

הנושא העיקרי שהיה במחלוקת, הנו זכאות העוררים לניכוי נוסף בחישוב השבח, בגין דמי המפתח ששולמו בעבר עת הפכו לדירים מוגנים וזאת בנוסף לסכום ששולם בעת רכישת הבעלות בנכס.

טענות הצדדים

העוררים טענו כי הם זכאים לניכוי סכום דמי המפתח מאחר והוא מהווה, בפועל, חלק מעלות רכישת הנכס. מנהל מיסוי מקרקעין גרס כי העוררים זכאים לניכוי של שווי רכישת זכות הבעלות בלבד וכי אינם זכאים לניכוי נוסף בחישוב השבח, בגין זכותם הקודמת כדיירים מוגנים.

דיון

במסגרת פסק הדין נחלקו הדעות.

דעת הרוב בפסק הדין קיבלה את עמדת המשיב, קרי כי אין העוררים זכאים לניכוי נוסף בחישוב השבח. נימוקי דעת הרוב היו כי שווי הרכישה, אשר נקבע אף לעניין שומת מס הרכישה של הבעלות בנכס על ידי העוררים, ואשר לא היה נשוא למחלוקת בין הצדדים, נקבע על פי החלטה שלטונית בקשר להעברת הזכויות בנכסי חברת עמידר, והינו שווי זכויות הבעלות בנכס בהתחשב כי הן כפופות לזכות לדיירות מוגנת.

דעת המיעוט סברה כי יש להתיר ניכוי בשל רכישת זכות הדיירות המוגנת, בחישוב השבח ממכירת הנכס, זאת בהתבסס על הנימוק כי כלכלית, הרווח שנבע לעוררים הוא שווי המכירה בניכוי שווי הרכישה ובניכוי עלות זכויות הדיירות המוגנת.

כן מוסיפה דעת המיעוט, כי תיקון הרישא לסעיף 39 לחוק מיסוי מקרקעין במסגרת תיקון 55 לחוק, אשר בנוסחו הפך את רשימת הניכויים בסעיף לרשימה שאינה סגורה, הוא תיקון מבהיר, וכי רשימת הניכויים בסעיף 39 אינה רשימה סגורה אף עובר לתיקון הנ"ל.

זאת ועוד, דעת המיעוט מאזכרת ומאמצת אף את הוראת ביצוע מס שבח 24/85, לפיה המשיב עצמו, בניגוד לעמדתו בערר זה, התיר ניכוי בגין זכות דיירות מוגנת, בדמות התמורה הרעיונית שהיתה מתקבלת בידי הדייר המוגן (בנטרול החלק לו זכאי בעל הנכס), לו פינה הדייר את המושכר, בניכוי מס ההכנסה שהיה משתלם, אם בכלל, על ידי אותו דייר בגין דמי פינוי.

בפסק הדין נדונה השאלה האם זכאי בעליה של דירת מגורים, אשר היה דייר מוגן בדירה טרם שנרכשה על ידו, לניכוי של דמי המפתח, ששולמו בגין הדירה, כחלק משווי הרכישה בחישוב השבח במכירתה.

ועדת הערר קיבלה את עמדת רשויות מיסוי מקרקעין וקבעה ברוב דעות, כי אין המוכר זכאי לניכוי כאמור, שכן דמי המפתח לא נכללו בשומת מס הרכישה בגין רכישת הנכס על ידי המוכר. דעת המיעוט סברה, כי יש להתיר הניכוי.

יצוין, כי עמדת רשויות המס ופסיקת

מילים אחרות, על פי הוראת הביצוע, מקום בו דייר מוגן רוכש מאוחר יותר, את זכויות הבעלות בנכס שהיה בו דייר מוגן ולאחר מכן, מוכר את זכויות הבעלות, אזי מעבר לעלות הנוספת ששולמה על ידי הדייר בגין רכישת זכויות הבעלות, תותר לו בניכוי הוצאה נוספת, בגובה התמורה לה היה זכאי לו היה מוכר את זכותו לדיירות מוגנת. סכום התמורה המהווה ניכוי נוסף, יחושב בניכוי המס שהיה משתלם על ידי הדייר המוגן לו מכר את זכותו כאמור, כלומר, הזכאות הנה לניכוי נוסף, מעבר לעלות רכישת זכויות הבעלות, בגובה התמורה הרעיונית נטו במכירת זכות הדיירות המוגנת.

נפסק

הערעור נדחה.

3. השווי שנקבע לצרכי מיסוי מקרקעין רלוונטי גם לעניין מע"מ

(ע"ש 1007/05 בבית המשפט המחוזי בחיפה מיום 15 למאי 2007)

המערערת: פלומורן בנייה והשקעות בע"מ
המשיב: מנהל מע"מ עכו

העובדות

המערערת היא חברה לבנייה ולהשקעות ורשומה כ"עוסק".

המשיב, מנהל מע"מ, הוציא למערערת שומת עסקאות הנוגעת לשלוש עסקאות במקרקעין שהיו בינה לבין בעלי מניותיה, בהן העמיד את שווי העסקה על גובה השומה שקבע מנהל מיסוי מקרקעין, לאחר שמנהל מיסוי מקרקעין לא קיבל את השווי שדווח לגבי עסקאות אלה (בהתאם לשווי הנקוב) בחוזה המכר, בטענה שהשווי נמוך ואינו מהווה את "מחיר השוק".

לטענת המערערת, היה מקום לקבל את הדוחות המוצהרים, על אף היחסים המיוחדים בין הצדדים לעסקה.

בנוסף, הוציא המשיב שומת עסקאות למערערת בגין עסקת מכר של נכס מקרקעין, בטענה שהעסקה לא דווחה לרשויות מע"מ, כנדרש, על אף שנמסרה החזקה בנכס.

טענות הצדדים

המשיב טען, כי משלא השיגה המערערת על שומות מיסוי המקרקעין שנקבעו לה, רשאי היה לאמץ את קביעותיו של מנהל מיסוי מקרקעין והמערערת מושתקת מלכפור בממצאים אלה.

המערערת טענה, כי ממילא לא חויבה במס לפי חוק מיסוי מקרקעין בגין העסקאות עם בעלי מניותיה (משום שהיתה פטורה לפי סעיף 50 לחוק מיסוי מקרקעין) וכי שומת מיסוי מקרקעין בעניין שווי העסקאות היתה רלוונטית לצורך קביעת שומות מס הרכישה בלבד (אצל בעלי המניות), ומשום כך לא ערערה על שומת מיסוי המקרקעין. לפיכך, וענה המערערת כי אין מקום להסתמך על שומת מיסוי המקרקעין לעניין קביעת השווי לצורכי מע"מ.

לעניין מועד חיוב מע"מ בעסקת מקרקעין, טען המשיב כי בידו מידע לפיו החזקה בנכס נמסרה לרוכשים מיד לאחר רישום הערת אזהרה לטובת בנק למשכנתאות, ולפיכך חייבת היתה המערערת בדיווח על העסקה.

המערערת טענה כי בדין לא דיווחה על עסקה זו, משום שזו טרם יצאה אל הפועל. רק במועד שהחזקה בנכס הנמכר תועבר לידי הרוכשים, **על פי החוזה ומכוחו**, תקום החבות לדווח על העסקה.

לגרסת המערערת, החזקה בדירה נמסרה לידי הרוכשים שלא במסגרת הסכם המכר המקורי אלא כפיצוי ביניים עד להסדרת חובותיה לבנק.

בית המשפט קבע בנוגע לעסקה של מכירת מקרקעין, כי מנהל מע"מ רשאי, במסגרת הפעלת שיקול דעתו, לקבל את שווי המכירה שנקבע לעסקה על ידי רשויות מיסוי מקרקעין, וזאת על אף טענת העוררת, כי שווי העסקה שקבעו רשויות מיסוי מקרקעין אינו רלוונטי לגביה משום שממילא היתה פטורה ממס שבח בגין המכירה.

כמו כן נקבע, כי מועד מסירת החזקה הינו המועד שבו יש להשלים את תשלום המע"מ בגין העסקה, וזאת על אף טענת העוררת, כי מסירת החזקה לא בוצעה מכת זכויות הרוכשים על פי חוזה המכר, אלא כפיצוי ביניים בלבד.

סלע המחלוקת

המחלוקת בין הצדדים הינה בשני נושאים:

1. האם למנהל מע"מ סמכות לקבוע שווי העסקה בהתאם לשווי שנקבע על פי שומת שלטונות מיסוי מקרקעין מקום שהמערערת לא ערערה על שומת מיסוי המקרקעין.
2. מהו מועד החיוב במע"מ מקום שהחזקה בנכס נמסרה שלא בהתאם להסכם המכר המקורי אלא כפיצוי ביניים.

דיון

על פי חוק מיסוי מקרקעין, כאשר קיים פער משמעותי בין המחיר החוזי לשווי השוק, על החייב להביא ראיות משכנעות וכבדות משקל להיעדרם של יחסים מיוחדים בין הצדדים לעסקה. לעומת זאת, סעיף 2 לחוק מע"מ קובע כי, "מחיר העסקה" הוא למעשה המחיר החוזי של העסקה, כפי שהוסכם על ידי הצדדים. היזקקות ל"שווי השוק" תעשה במקרים מיוחדים בלבד לרבות, כאשר מחיר העסקה הושפע מיחסים מיוחדים בין הצדדים. נטל ההוכחה לקיומם של "יחסים מיוחדים" מוטל על מנהל מע"מ.

בית המשפט קבע כי קבלת ההחלטה על דרך אימוץ החלטת מנהל מיסוי מקרקעין אינה יכולה להיעשות באופן אוטומטי ומנהל מע"מ אינו פטור מבדיקה עניינית של קביעת השווי. יחד עם זאת רשאי מנהל מע"מ לבחון את קביעת רשות מיסוי המקרקעין ולהחליט על אימוצה מבלי להפר את עיקרון עצמאות שיקול דעתו.

לאור זאת, משהונחה בפני מנהל מע"מ חוות דעת מקצועית של רשות מוסמכת אחרת-מומחית בקביעת ערכן של עסקאות במקרקעין - רשאי היה במסגרת הפעלת סמכות עצמאית, לאמץ את קביעתה של רשות מיסוי מקרקעין, ככל שבחן ומצא כי קיימת התשתית הראייתית הנדרשת לתחולתם של "התנאים המיוחדים".

לעניין סוגיית מועד החיוב במע"מ קבע בית המשפט כי לאור העובדה שהרוכשים קיבלו את החזקה בפועל בנכס והנכס הועבר לשימושם, אין נפקא מינה שהעברת החזקה או השימוש לא נעשתה מכוח הסכם המכירה, אלא כפיצוי ביניים, ולכן יש בהעברת החזקה כדי להקים החבות בתשלום מע"מ.

נפסק

הערעור נדחה.

4. מס הכנסה - קבלת ערעור בעניין ייחוס מענק פרישה תוך ניצול תקרות הפטור לנכה לפי סעיף 9(5) לפקודה, מענק פרישה - הוני או פירותי

(עמ"ה 1017/06 בבית המשפט המחוזי בתל-אביב יפו מיום 31 במאי 2007)

המערער: שרל שבטון
המשיב: פקיד שומה תל-אביב-יפו

העובדות

למערער נקבעה נכות רפואית צמיתה של 100%, ולפיכך היה זכאי לפטור ממס הכנסה בשל הכנסות מיגיעה אישית כקבוע בסעיף 9(5) לפקודה. לאור מצבו הרפואי החליט לפרוש מעבודתו ובגין הפרישה המוקדמת קיבל מענק פרישה מוגדל.

לאור הוראות סעיף 8(ג) לפקודה וכללים שנקבעו על ידי המנהל, ביקש המערער לפרוס את ההכנסה ל- 6 שנים העוקבות משנת הפרישה ולשם כך פנה לקבל את אישור פקיד השומה.

פקיד השומה אישר בקשתו של המערער ופרס את ההכנסה ל- 6 שנים החל מהשנה בה פרש.

טענות הצדדים

לטענת המערער, הוא זכאי לפטור ממס מכוח סעיף 9(5) לפקודה באופן שיוחל עליו הפטור על כל חלק מההכנסה שנפרסה בכל אחת משנות הפרישה. באופן זה, הזכאות הינה בכל שנת פרישה עד תקרת הפטור ממס לנכה בשל הכנסה מיגיעה אישית, כלומר שש פעמים עד התקרה השנתית לפטור ממס.

מנגד, טען פקיד השומה כי, הפרישה היא טכנית ונועדה רק לצורך התחשבות בשיעורי המס והזיכויים ממנו בשנים העתידיות של הפרישה ולאור העובדה שההכנסה ממענק הפרישה התקבלה כולה בשנת 2005 קיימת זכאות לפטור רק בשנה אחת, באותה שנה (שהיא גם שנת הפרישה).

עוד טען המערער כי יתרת סכום מענק הפרישה שאינה פטורה ממס, תיחשב כהכנסה הונית הגם שהיא הכנסה מיגיעה אישית.

פקיד השומה חלק על העמדה דלעיל וראה ביתרת מענק הפרישה כהכנסה שבפירות.

סלע המחלוקת

המחלוקת בין הצדדים סבה סביב שתי השאלות:

- א. האם המערער זכאי לפטור לפי סעיף 9(5) לפקודה בשל ההכנסה שנפרסה בכל אחת משנות הפרישה או שמא רק בשנה שבה נתקבל המענק?
- ב. האם יתרת המענק שאינה פטורה ממס היא הכנסה שבהון או הכנסה שבפירות?

דיון

בית המשפט המחוזי קיבל את עמדת המערער בעניין הזכאות לפטור בכל שנות הפרישה. בית המשפט קבע כי שעה שהמחוקק ביקש לקבוע הסדר ביזור צר, הוא נקט לשון מפורשת, בכדי לאפשר לנישום ליהנות מפרוגרסיביות מדרגות המס ומהזיכויים להם היה זכאי. אין זה המצב לגבי הפרישה לפי סעיף 8(ג)(3) לפקודה. הפרישה לפי סעיף זה הינה "פרישה מהותית" של ההכנסה עצמה, ולא פרישה טכנית של המס.

בעניין זה נדונה השאלה האם זכאי נכה בשיעור 100% לפטור ממס לפי סעיף 9(5) לפקודה בשל הכנסה שנפרסה, בכל אחת משנות הפרישה או שמא רק בשנה שבה נתקבל המענק. בית המשפט קיבל את טענת הנישום וקבע כי יש לראות את הפרישה כ"מהותית" ולא "טכנית" ועל כן הזכאות לפטור ממס חלה בכל אחת משנות הפרישה, בגין חלק ההכנסה שיוחס לאותה שנה.

כמו כן אימץ בית המשפט את פסק הדין העליון שפורסם לאחרונה בעניין כבלי ציון וקבע כי מענק הפרישה הינו הכנסה פירותית ואינו הכנסה הונית.

באשר לסוגיה השנייה נקבע כי, בהמשך להלכת כבלי ציון שיצאה מלפני בית המשפט העליון אך לאחרונה, אין עוד מקום לדון שמא מענק הפרישה הוא תקבול במשור ההון. נקבע כי מענק פרישה הגם שאינו "הכנסת עבודה" מובהקת, הרי הוא תקבול פירוטי וגם אם תקבול יכול שישווג הן כתקבול פירוטי והן כתקבול הוני, הרי שרכיביו הפירוטיים עולים על רכיביו ההוניים.

נפסק

הערעור התקבל בעניין הזכאות לפטור לנכה במשך פני שש שנים, ונדחה בעניין טענת היותה של ההכנסה - הכנסה הונית.

הערות

בידיעון האחרון אשר יצא תחת ידינו (ידיעון מס' 231), ציינו כי פסיקתו קביעתו של בית המשפט בעניין כבלי ציון התייחסה למישור ההוצאה של המעביד, ולכאורה אינה מהווה בהכרח תקדים לעניין בחינת מישור ההכנסה אצל העובד, ואולם, כאמור בפסק הדין לעיל אימץ בית המשפט המחוזי בתל-אביב, את קביעותיו של בית המשפט העליון אף לעניין בחינת מקור ההכנסה בידי העובד.

ג. מאמרים

1. תקנות לעידוד השקעות הון (תנאים שבהתקיימם יראו במפעל המוכר רכיב למפעל אחר, מפעל זכאי להטבה), התשס"ז - 2007

רו"ח איציק אהרון, מנהל - מחלקת מסים
מני מורד - מחלקת מסים

סעיף 18א אשר חוקק במסגרת תיקון 60 לחוק עידוד השקעות הון התשי"ט - 1959 (להלן: "החוק") קובע תנאים שעל מפעל מאושר או מפעל מוטב (כהגדרתם בחוק) לעמוד בהם על מנת לזכות בהטבות לפי הוראות החוק, וזאת בנוסף לתנאים שנקבעים, מעת לעת, על ידי מינהלת מרכז השקעות.

סעיף 18א(ג)(1) לחוק עוסק בתנאי "פיזור השווקים" לגבי מפעלים תעשייתיים, דהיינו מפרט את תנאי היצוא הישיר שבהתקיימם אחד מהם יראו במפעל התעשייתי כמפעל בר תחרות (להלן: "תנאי פיזור השווקים").

סעיף 18א(ג)(2) לחוק קובע כי מפעל תעשייתי המוכר מוצר, שהוא רכיב במוצר אחר, המיוצר על ידי מפעל תעשייתי אחר (להלן: "קבלן המשנה") יהא זכאי להטבות לפי הוראות החוק, אם מתקיימים בו התנאים שקבעו השרים. למעשה סעיף זה מקל עם נישומים שאינם עומדים בתנאי פיזור השווקים, אם הם מקיימים את התנאים שקבעו השרים בתקנות שבנדון.

ביום 30 באפריל 2007, פורסמו התקנות לעידוד השקעות הון (תנאים שבהתקיימם יראו במפעל המוכר רכיב למפעל אחר, מפעל זכאי להטבה), התשס"ז-2007 (להלן: "התקנות"). התקנות קובעות את התנאים שבהתקיימם יראו במפעל של קבלן המשנה כאילו עמד בתנאי פיזור השווקים.

ככלל, התקנות מאפשרות לקבלן המשנה לבחון את תנאי פיזור השווקים בהתייחס לשווקים בהם נמכרים המוצרים המוגמרים, המכילים את הרכיבים שיוצרו על ידו.

לצורך בחינת תנאי פיזור השווקים, יש לחשב, מידי שנה, את מכירותיו של קבלן המשנה, במישרין ובעקיפין, בכל שוק. כלומר, מכירות קבלן המשנה בשוק מסוים הן צירופם של שני אלה:

1. המכירות שלו במישרין בשוק המסוים - נתון זה נגזר מדוחותיו הכספיים של קבלן המשנה.
2. המכירות בעקיפין בשוק המסוים - יחושבו כפונקציה של מכירות המוצר הסופי באותו השוק על ידי ה"מפעל האחר", על פי הנוסחה הבאה:

$$\left(\begin{array}{l} \text{מכירות המוצר הסופי בשוק מסוים} \\ \text{מכירות המוצר הסופי בכל השווקים} \end{array} \right) \times \begin{array}{l} \text{מכירות הרכיב} \\ \text{למפעל האחר} \end{array} \Rightarrow \begin{array}{l} \text{מכירות קבלן המשנה} \\ \text{בעקיפין בשוק מסוים} \end{array}$$

הואיל וחישוב זה מבוסס על שיעור מכירות המוצר הסופי בכל אחד מהשווקים על ידי ה"מפעל האחר", על קבלן המשנה להצטייד באישור מתאים מאת ה"מפעל האחר" בדבר נתון זה. בכוונת רשות המסים להנפיק טופס דיווח אותו יצטרך קבלן המשנה להחתיים את ה"מפעל האחר".

תנאי הזכאות להטבות

התקנות מפרטות את התנאים שבהתקיימם יראו במפעל התעשייתי של קבלן המשנה כמפעל בר תחרות התורם לתוצר המקומי הגולמי וככלל, הם דומים במהותם לתנאי פיזור השווקים הקבוע בחוק.

בנוסף, ולגבי מפעלים של קבלני משנה באזור שאינו איזור פיתוח א', נקבע כי אלו יחשבו כמפעלים ברי תחרות אם, בנוסף לתנאי פיזור השווקים שנקבע, סכום המכירות שלהם, לא יפחת מסף מינימאלי שנקבע. נדגיש כי סכום המכירות של מפעל קבלן המשנה, מתייחס לכלל הכנסותיו של המפעל מפעילות ייצורית (בין אם מוצרי קבלן המשנה נמכרו ל"מפעל אחר", ובין אם לאו).

להלן פירוט תנאי פיזור השווקים לקבלן המשנה, לפי מיקום:

(ג) סך היקף המכירות הינו לפחות (ש):	(ב) מכירות בשוק מסוים המונה 12 מיליון תושבים לפחות, הינן לפחות:	(א) מכירות בשוק מסוים לא עולות על:	
-	25%	75%	אז"פ א'
15 מיליון	50%	50%	אז"פ ב'
20 מיליון	50%	50%	אזור אחר
20 מיליון	35%	65%	מפעל בבעלות חברת מו"פ ¹ באז"פ ב'/אזור אחר

תחולה - תקנות אלו יחולו החל משנת המס 2004 ואילך לגבי מפעל מוטב ולגבי מפעל מאושר שתוכניתו אושרה מיום 1 באפריל 2005 ואילך.

דוגמאות ל"רכיב" ב"מוצר סופי"

1. קבלן המשנה מייצר את שבב הזיכרון למעבדי מחשבים המיוצרים בישראל על יד מפעל מוטב. במצב דברים זה, שבב הזיכרון יהווה רכיב במדפסת.
2. קבלן המשנה מייצר מסננים למכשיר לטיהור מים המיוצר בישראל על ידי מפעל מוטב. במצב דברים זה תהווה העדשות רכיב בהתקן האופטי.

דגשים

1. הכללים שנקבעו בתקנות לעניין פיזור מכירות קבלן המשנה לשווקים השונים, יחולו רק לגבי מכירות קבלן משנה ל"מפעל אחר", שהוא מפעל המבצע ייצוא ישיר (מקיים את הוראות סעיף 18א(ג)(1) לחוק). מכאן נובע כי מכירות של קבלן משנה למפעל, שהוא עצמו מהווה קבלן משנה בישראל של "מפעל אחר", תחשבה למכירות בישראל.
2. לצורך חישוב "שיעור המכירות של המוצר הסופי בשוק מסוים" יילקחו ההכנסות מהמכירות של המוצרים הסופיים של ה"מפעל האחר" שהרכיב, המיוצר על ידי "קבלן המשנה", יכול להיות מותקן בהם או

¹ התקנות קובעות תנאי זכאות מקלים כמפורט לעיל למפעל שהוא בבעלותה של "חברת מחקר ופיתוח". חברת מחקר ופיתוח הינה חברה בעלת מפעל שהתקיימו בו שני אלה:

- הוצאות המחקר והפיתוח שהוציא המפעל בשנת המס או בשנת המס ובשנת המס שקדמה לה (לפני שהופחתו מהן מענקים שהתקבלו לפי החוק לעידוד מחקר ופיתוח), לא פחתו מ-7 אחוזים ממחזורו בשנת המס או בשנת המס ובשנה שקדמה לה בהתאמה.
- 20 אחוזים לפחות מכלל העובדים בחברה בעלת המפעל בשנת המס או לפי חישוב הממוצע בשנת המס ובשנה שקדמה לה, הם בעלי תואר אקדמי בתחומי הנדסה, מחשבים, מדעי הטבע או המדעים המדויקים, העובדים במפעל בתחום שבו יש להם תואר כאמור.

לשמש בהם, מבחינת מפרטם הטכני, וזאת אף אם הרכיב אינו **מותקן** בהם בפועל.

3. חישוב המכירות בשוק מסוים של קבלן המשנה יכול את כל היקף מכירות הרכיב של קבלן המשנה למפעל התעשייתי האחר, ללא הבחנה בין רכיבים הכלולים במוצרים הסופיים של המפעל התעשייתי האחר אשר נמכרו על ידו במהלך השנה הנבחנת, לבין הרכיבים הכלולים במוצרים סופיים של המפעל התעשייתי האחר אשר טרם נמכרו עד תום השנה הנבחנת ושאר עודם במלאי הסגירה שלו.

4. אם קבלן המשנה מייצר עבור מספר מפעלים, יש לחשב את היקף המכירות בעקיפין בהתייחס לכל מפעל בנפרד.

5. קבלן המשנה יכול לתבוע הטבות מכוח החוק רק לאחר שקיבל מ"המפעל האחר" טופס הדיווח, הכולל את אישורו של רואה החשבון של ה"מפעל האחר" בדבר שיעור המכירות של המוצר הסופי בשווקים השונים.

הערות המערכת

מטרת התקנות הינן כאמור לאפשר לקבלני משנה לתבוע הטבות כמפעל בר תחרות אם אלה מקיימים את התנאים שנקבעו בתקנות. יחד עם זאת נראה כי ישנם מספר תנאים הקבועים בתקנות אשר יקשו על קבלני המשנה לתבוע הטבות כאמור:

1. בין יתר תנאי הזכאות להטבות נקבע כי מפעלים הפועלים באזור פיתוח ב' או ג' נדרשים לבצע מכירות שאינן פחותות מ- 15 מיליון ש"ח או 20 מיליון ש"ח בהתאמה.

סכומים אלו הינם גבוהים שכן מדובר בדרך כלל בתעשייה הפועלת במקרים רבים בהיקפי פעילות נמוכים יותר ולכן קביעת תנאי זה מאפשרת למעט מאד חברות ליהנות מההטבות האמורות.

2. מודגש בתקנות כי במקרה בו קבלן משנה א' מוכר לקבלן משנה ב' וזה האחרון מוכר ל"מפעל האחר", אזי מכירותיו של קבלן משנה א' תחשבנה כמכירות בישראל ולפיכך, לא יוכל קבלן משנה א' ליהנות מהטבות כלשהן. מצב זה פוגע בקבלני משנה המצויים בשרשרת הייצור אך אינם מוכרים את הרכיב ל"מפעל האחר", ולמעשה רק הקבלן האחרון בשרשרת הייצור עשוי לזכות בהטבות.

3. טופס דיווח מכירות בשווקים של ה"מפעל האחר" - קבלן המשנה יוכל לתבוע הטבות רק לאחר שקיבל מ"המפעל האחר" את טופס הדיווח, הכולל את אישורו של רואה החשבון של המפעל האחר בדבר שיעור המכירות של המוצר הסופי בשווקים השונים. נראה כי יהיה זה קשה מאד מבחינת קבלן המשנה לקבל נתונים כאמור מ"המפעל האחר", שכן לרוב מדובר בנתונים חסויים שאין המפעל האחר מעוניין לחשוף.

4. מפעלים קשורים - לאור הגדרת המונח "הרחבה"¹ בחוק, התקנות יחולו אף על מפעלים קשורים. לפיכך כאשר מפעל המייצר רכיב באמצעות "מפעל קשור"², המהווה הרחבה למפעל הקיים, ניתן יהיה להכיר אף במפעל הקשור כקבלן משנה המוכר רכיב ל"מפעל אחר".

¹ "הרחבה" של מפעל - כל אחד מהמפורטים להלן, למעט הרחבה בדרך של רכישת מפעל קיים או בדרך של שינוי מבנה לפי חלק ה2 לפקודה:

- הגדלת כושר הייצור של מפעל קיים או רכישת טכנולוגיה חדשה, שלא שימשה אותו קודם לכן, ולגבי בית מלון - הרחבה או הוספה של בנין, לשם הגדלת מספר הלינות בבית המלון.
- הקמת מפעל קשור.

² "מפעל קשור" - אחד מאלה:

- מפעל שהוא בבעלות חברה שבבעלותה מפעל אחר באותו תחום או שהיה בבעלותה מפעל אחר כאמור.

הדגמת אופן יישום התקנות

חברת "שני בע"מ" הינה קבלן משנה בעלת מפעל תעשייתי באזור פיתוח א'. החברה מייצרת ומוכרת רכיב ללקוחות בחו"ל וכן ללקוחות בישראל. סך כל ההכנסות ממכירות המפעל של קבלן המשנה בשנת המס 2006 הן 8,000 אלפי ש"ח.

חברת "שרון בע"מ" הינה מפעל בישראל המהווה "מפעל אחר", כהגדרתו בתקנות. סך כל ההכנסות של חברת "שרון בע"מ" ממכירות המוצר הסופי שהרכיב (המוצר על ידי חברת "שני בע"מ") מותקן בו הנו 60,000 אלפי ש"ח, כאשר 20,000 אלפי ש"ח מהמכירות הינן ברוסיה והשאר בישראל.

להלן פירוט הכנסותיו של קבלן המשנה:

- הכנסות ממכירות ללקוחות ברוסיה - 1,500 אלפי ש"ח.
- הכנסות ממכירות לחברת "שרון בע"מ" (ה"מפעל האחר") - 3,300 אלפי ש"ח.
- הכנסות ממכירות לסיטונאים בישראל - 3,200 אלפי ש"ח.

על מנת לחשב את מכירות קבלן המשנה ברוסיה או נדרשים לסכום את מכירותיו במישרין ובעקיפין בישראל. לכן נחשב תחילה את שיעור המכירות של המוצר הסופי ברוסיה של חברת "שרון בע"מ" בשנת המס 2006.

שיעור המכירות של המוצר הסופי ברוסיה של חברת שרון: $20,000/60,000 = 33.3\%$

חישוב מכירותיו של קבלן המשנה בעקיפין ברוסיה: $33.3\% * 3,300 = 1,100$

חישוב מכירותיו של קבלן המשנה במישרין ובעקיפין: $(1,100 + 1,500) / 8,000 = 32.5\%$

מכאן אנו רואים כי אחוז מכירותיה של חברת "שני בע"מ" (קבלן המשנה) ברוסיה מסתכם ל- 32.5% ולפיכך מפעל זה עומד בתנאי פיזור השווקים לפיו 25% או יותר ממחזור מכירותיו הינו בשוק מסוים שמספר התושבים בו עולה על 12 מיליון. בנוסף מתקיים התנאי לפיו מחזור מכירותיו של המפעל בשוק מסוים בשנת המס אינו עולה על 75% מכלל מחזור מכירותיו.

-
- מפעל הוא בבעלות חברה שבעל השליטה בה הוא גם בעל שליטה בחברה אחרת שבבעלותה מפעל אחר באותו תחום או שהיה בבעלותה מפעל אחר כאמור.
 - מפעל שהוא בבעלות חברה שבעל השליטה בה היה בעל שליטה בחברה אחרת שבבעלותה מפעל אחר באותו תחום או שהיה בבעלותה מפעל אחר כאמור.

2. מערך ההטבות והקלות המס ליוזמות מחקר ופיתוח תעשייתי

רו"ח איציק אהרון, מנהל - מחלקת מסים
נטע-לי איברי - מחלקת מסים

במסגרת מדיניות הממשלה לעידוד המחקר והפיתוח בישראל, נקבעו מספר הטבות והקלות מס הניתנות ליזמים בתחום הטכנולוגיה, במטרה לעודד ולתמך את היזמים לפעול בתחום המחקר והפיתוח המדעי ולהביא בכך להרחבת בסיס הידע של תעשיית ההיי-טק בישראל.

1. הסיוע למו"פ תעשייתי במסגרת החוק לעידוד מחקר ופיתוח בתעשייה התשמ"ד-1984

לשכת המדען הראשי במשרד התמ"ת, הינו הגוף האמון על ביצוע המדיניות הממשלתית לתמיכה במו"פ תעשייתי. התמיכה הקיימת מציעה ליזמים מענקי מחקר במסגרת תוכניות סיוע שונות (בכפוף למגבלות שונות על הוצאת ידע או זכויות יצור מחוץ לישראל המפורטות בחוק).

א. **מענקים** - השתתפות בשיעור 20%-50% תינתן בגין הוצאות שהוציאה חברה בגין תוכנית המו"פ. חברה, אשר קיבלה מענק, כאמור, תידרש לשלם בגינה תמלוגים בשיעור 3%-5%, מסך המכירות העתידיות של המוצר ומכל הכנסה נלוות עד לתקרה של 100% מהמענק צמוד לדולר ונושא ריבית לייבור. כמו כן, קיימים הסכמים לשיתופי פעולה בינלאומיים, המציעים מענקי מחקר אחרים בשיעורים שונים.

ב. **תוכניות סיוע** - המדען הראשי מציע ליזמים בראשית דרכם, תוכניות סיוע המסייעות למימוש המיזם, החל ממתן שירותי אדמיניסטרציה וכלה בליווי ניהולי עסקי וסיוע בגיוס הון.

מסלולי הסיוע המוצעים הינם כדלקמן:

סיוע לחברות מתחילות

1. **חממות טכנולוגיות** - מסלול המאפשר להפוך רעיון טכנולוגי בעל פוטנציאל כלכלי-שיווקי למוצר בר עניין למשקיעים, במסגרת חברה עצמאית.

שיעור המענק הוא עד 85% מהוצאות הפרויקט ועד לגובה 2.1 מיליון ש"ח, למשך שנתיים.

2. **קרן הזנק** - מסלול המתמך משקיעים פוטנציאליים להשקיע בחברות מתחילות. מדובר בהשתתפות כספית של המדינה, בסיכון שלוקח המשקיע בהשקעתו בחברה מתחילה ומתן אופציה למשקיע, לקנות את מניות המדינה במחיר ההשקעה הראשוני. ההשקעה תינתן בגין 50% מהתוכנית ולא תעלה על 5 מיליון ש"ח, למשך שנתיים.

3. **תוכנית תנופה** - תכנית המעניקה ליזמים תמיכה בשלב הקדם מו"פ של התוכנית, על מנת לסייע בהוכחת היתכנות טכנולוגית ו/או יישומית עסקית של המוצר. המענק הינו בשיעור של עד 85% ועד לגובה של 210,000 ש"ח, לתוכנית.

עידוד פיתוח טכנולוגיה גנרית והעברת ידע מהאקדמיה לתעשייה

קיימות שלוש תוכניות העוסקות בעידוד העברת טכנולוגיות מהאקדמיה לתעשייה ופיתוח תשתיות טכנולוגיות גנריות, לפיתוח מוצרים עתידיים.

1. **מגנט-ט** - תכנית במסגרתה ניתן מענק בשיעור של עד 66% ליזם ועד 80% למוסד המחקר.
2. **מגנטון** - תכנית במסגרתה ניתן ליזם, מענק בשיעור של עד 66% ועד 3.4 מיליון ש"ח, מתקציב התוכנית.
3. **נופר-תכנית** במסגרתה ניתן מענק בשיעור של עד 90% מהתקציב, והתחייבות של גורם תעשייתי למימון כספי של לפחות 10% מעלות תוכנית המחקר.

שיתוף פעולה בינלאומי

קיימים שלושה מודלים של שיתופי פעולה במחקרי מו"פ בין חברות ישראליות לחברות בינלאומיות. **קרנות דו לאומיות, תוכניות האיחוד האירופאי ותוכנית יורוקה**, הפועלות לעידוד ותמיכה של שיתופי פעולה במו"פ, בין תעשיות ומכוני מחקר בארץ ובין גופים בעולם.

2. הקלות מס- התרת ניכויים להוצאות מדעיות בגין מחקר ופיתוח במסגרת פקודת מס הכנסה

ככלל, הוצאות הוניות ובכללן הוצאות מו"פ, אינן הוצאות המותרות בניכוי מההכנסה השוטפת, עקב היותן הוצאות ליצירת נכס. כחריג לכלל זה, נחקק סעיף 20 א' לפקודה, אשר קבע את התרת ניכוי של הוצאות המו"פ באופן שוטף.

ההוצאות שיתרו בניכוי יהיו בגין מחקר בתחומי התעשייה, החקלאות, התחבורה והאנרגיה.

התרת הוצאות המו"פ תעשה באחד משני האופנים הבאים ועל בסיס האבחנה הבאה:

- (1) סכום ההוצאות הקצוב לביצוע תוכנית המו"פ, אשר אושב על ידי המדען הראשי- יותר בניכוי באותה שנת מס בה הוצאו ההוצאות בפועל (בכפוף למגבלות בחוק לגבי משתתף בתכנית).
- (2) הוצאות מחקר ופיתוח, אשר לא נכללו באישור המדען הראשי- יותר בניכוי בשלושה תשלומים שווים ורצופים בשלוש שנים עוקבות, החל משנת המס בה הוצאו.

ד. מיסוי בינלאומי

גרמניה

1. שינויים בהוראות הרפורמה במס

הבית התחתון של הפרלמנט הגרמני הכניס מספר שינויים בהוראות הרפורמה המקיפה במס, אשר אושרה ביום 25 במאי 2007 וצפויה להיכנס לתוקף בתחילת 2008¹.

להלן סקירה של השינויים העיקריים:

- הורחב הבסיס לחישוב הריבית המותרת בניכוי לצרכי מס מ- EBIT (רווח לפני הוצאות מימון ומיסים) ל- EBITDA (רווח לפני הוצאות מימון, מיסים, פחת והפחתה).
- תקרת הריבית תיושם גם לגבי חברות שיפיקו הכנסה לא עסקית, כמו למשל חברות זרות המפיקות דמי שכירות שמקורם בגרמניה.
- מס סחר (trade tax) – הנחות מסחריות והחזרים לא יילקחו בחשבון כחלק מהוספת מרכיב הריבית לצורך חישוב מס הסחר.
- שיעור ההחזקה הנדרש בכדי להיות זכאי לפטור ממס סחר (trade tax) בגין הכנסה מדיבידנד עלה מ-10% ל-15%.

2. טיטת תקנות בנוגע לתחולה של אמנות למניעת מיסי כפל על שותפויות

משרד האוצר בגרמניה פרסם לאחרונה טיטת תקנות המבהירות את עמדת הרשויות בנוגע לתחולה של אמנות למניעת מיסי כפל על שותפויות (להלן – "התקנות"). אחת המטרות העיקריות של התקנות היא להציע פתרונות למיסי כפל העלולים לעלות בסוגיות הקשורות למיסי שותפויות, ובהעדר הוראות ספציפיות באמנות למניעת מיסי כפל בנושאים הללו.

להלן סקירה תמציתית של הנושאים שהוסדרו בתקנות:

- סיווג ישויות זרות כשותפויות, אשר אמורות להתמסות בגרמניה יעשה בהתאם להוראות הדין הגרמני הפנימי.
- ישות זרה שתסווג על פי הדין הגרמני כ-"ישות שקופה" (flow-through entity), לא תזכה ככלל להגנת האמנות למניעת מיסי כפל. לעומתה, השותפים בשותפות מהסוג כאמור יזכו להגנת האמנות.
- התקנות קבעו כללי מיסוי של הכנסה שלא עונה להגדרה של "הכנסה עסקית", מאחר והאמנות ככלל אינן מתייחסות לסוגיה זו.
- התקנות מסדירות מיסוי של מוסד קבע בגרמניה כתוצאה מפעילות מקומית של שותפות זרה ומציעות מספר פתרונות, שמטרתם למנוע מיסוי כפל העלול להיווצר בסוגיה זו.
- התקנות מסדירות מיסוי של שותף תושב גרמניה בגין רווחים המחולקים על ידי שותפות זרה.

התקנות צפויות להיכנס לתוקף בסוף שנת 2007 ככל המוקדם.

3. החלטה שיפוטית בנוגע לקניית אמנות/ דירקטיבות

- בהתאם לדירקטיבת ה- Parent – Subsidiary האירופאית, דיבידנד המחולק מחברה תושבת גרמניה לחברה תושבת אחת ממדינות האיחוד

¹ ראה התייחסותנו לרפורמה במס בגרמניה בידיעון מס' 227 ו-230.

האירופאי יהיה פטור ממס, בהתקיים מספר תנאים (להלן – "הדירקטיבה"). פטור או שיעור מס מופחת ניתן גם תחת מספר אמנות למניעת כפל מס עליהן חתומה גרמניה.

- לפי החוק בגרמניה טרם הרפורמה של 2007, כדי להיות זכאי לפטור יש להוכיח סף פעילות עסקית עצמאית של החברה מקבלת הדיבידנד ("economic activity"¹)
- לפי פרשנות רשויות המס בגרמניה במידה ולחברה המקבלת, תושבת מדינה X, פעילות עסקית המנוהלת במדינה Y, אזי הפטור מניכוי מס במקור על חלוקת הדיבידנד בגרמניה לא יחול. במילים אחרות, על מנת לזכות בפטור מניכוי במקור קיימת דרישה, כי לחברה המקבלת פעילות עסקית במדינת תושבותה.
- בהחלטתו לגבי הנוסח הקודם של החוק (טרם הרפורמה של 2007) דחה בית המשפט בגרמניה את עמדת רשויות המס וקבע כי בכדי לזכות בפטור מניכוי מס במקור בגרמניה, תנאי מספיק הוא, כי לחברה המקבלת פעילות עסקית, אף אם הפעילות העסקית מתבצעת במוסד קבע במדינה שונה ממדינת תושבותה של החברה המקבלת.
- יש לציין, כי למרות פסק-הדין עדיין קיימת חשיפה לחיוב במס על דיבידנד בקבוצה הפועלת באותו דפוס פעולה לאור הפרשנות השונה של רשויות המס בגרמניה.

ישראל - פורטוגל: אמנה ראשונה למניעת מיסי כפל

ביום 22 בפברואר 2007 אישרה מדינת ישראל את אמנת המס הראשונה עם פורטוגל, אשר נחתמה ב- 26 בספטמבר 2006. עם זאת, חשוב לציין כי לפי סעיף 28 לאמנה תיכנס זו לתוקף רק 30 יום לאחר קבלת ההודעה על אישורה בשתי המדינות הקשורות. באופן כללי הוראות האמנה מבוססות על מודל ה-OECD.

להלן תמצית עיקרי האמנה:

- **דיבידנדים:** ניכוי מס במקור בשיעור של 15% מהכנסות ברוטו מדיבידנד; שיעור מופחת של 5% יחול במקרה של קבלת הכנסות מדיבידנד בידי חברה (לא חל לגבי שותפות) המחזיקה במישרין בלפחות 25% מהונה של החברה המחלקת. שיעור מופחת של 10% יחול במקרה של חלוקת דיבידנד לחברה המחזיקה ישירות בלפחות 25% מהונה של חברה תושבת ישראל שעל הכנסתה משולם שיעור מס הנמוך משיעור מס החברות בישראל.
- **ריבית:** הכנסות מריבית, אשר ניתנו על ידי ממשלת המדינה האחרת או בערבותה, יהיו פטורים מניכוי מס במקור. אחרת ניכוי מס במקור בשיעור של 10%.
- **תמלוגים:** שיעור ניכוי מס במקור בשיעור של 10%.

במידה וחברה תושבת פורטוגל מקבלת דיבידנד מחברה תושבת ישראל, אשר אינה פטורה מתשלום מס חברות בישראל, בהתאם להוראות האמנה על פורטוגל להתיר הפחתה בגובה 95% מגובה הדיבידנד בידי החברה מקבלת הדיבידנד, זאת בהנחה והחברה המקבלת מחזיקה בלפחות 25% מהונה של החברה המחלקת ושההחזקה כאמור הינה רציפה לאורך שנתיים.

¹ נציין כי במסגרת הרפורמה של 2007 הורחבו ופורטו הדרישות לקבלת הפטור ונקבע אחוז של פעילות כלכלית עצמאית אצל החברה המקבלת לצורך קבלת הפטור.

במידה וחברה תושבת ישראל מקבלת דיבידנד מחברה תושבת פורטוגל אשר לפחות 25% מהונה העצמי מוחזק על ידה, בחישוב מתן הזיכוי יילקח בחשבון מס החברות ששולם בפורטוגל.

ישראל - קרואטיה: אמנה ראשונה למניעת מיסי כפל

ביום 1 בפברואר 2007 נכנסה לתוקף אמנת המס הראשונה בין ישראל לקרואטיה, אשר נחתמה ב- 26 בספטמבר 2006. באופן כללי הוראות האמנה מבוססות על מודל ה-OECD.

להלן תמצית עיקרי האמנה:

- **דיבידנדים:** ניכוי מס במקור בשיעור של 15% מתשלומי הדיבידנד; שיעור מופחת של 5% יחול במקרה של חלוקת דיבידנד לחברה (לא חל לגבי שותפות) המחזיקה ישירות בלפחות 25% מהונה של החברה המחלקת; שיעור מופחת של 10% יחול במקרה של חלוקת דיבידנד לחברה המחזיקה ישירות בלפחות 10% מהונה של חברה תושבת ישראל שעל הכנסתה משולם שיעור מס הנמוך משיעור מס החברות בישראל.
- **ריבית:** ניכוי מס במקור בשיעור של 10% מתשלומי ריבית באופן שיורי; שיעור מופחת של 5% יחול במקרה של הלוואה שניתנה על ידי בנק.
- **תמלוגים:** שיעור ניכוי מס במקור בשיעור של 5%.
- **רווח הון:** ניכוי מס במקור בשיעור של 25% על רווחי הון ממכירת מניות המייצגות מעל 10% בזכויות ההצבעה בחברה והמוחזקות לתקופה העולה על 12 חודשים.

ייעוץ עסקי

נכנסים לאפריקה?

לא רק טיעונים מאקרו-כלכליים משכנעים, אלא גם הכוונה להימנע מהתחרות העזה השוררת בשוק האירופי והאמריקאי, מושכת משקיעים להשקעות באפריקה. האם הכספים הזורמים לאפריקה יפוחו רוח חיים ביבשת המסוכסכת?

1. הקדמה

המבקר בכיכר "סיינט ג'יימס" בלונדון יבחין בנקל בתזכורות לימיה הגדולים של האימפריה הבריטית הממלאות את הכיכר. הגם שהכיכר ידועה בזכות מועדונים מפורסמים, כגון: "East India" וה- "Travellers", היא מוכרת גם כמקום מושבה של מסעדת "Fortnum & Mason Fountain", בה ניתן להבחין בתמונות המעטרות את הקירות ומתארות את התקופה בה אפריקה נשלטה ונוהלה למעשה מלונדון.

במרחק קצר בלבד מן המסעדה, ניתן למצוא דוגמא מודרנית יותר לידה הארוכה של בריטניה בכפר הגלובלי של ימינו: מדובר בבניין המאכלס את "CDC", קרן בבעלות ממשלתית בריטית, אשר השקיעה באפריקה כמעט מיליארד דולר מאז 2004. רוד אוויסון, מנהל תיק ההשקעות של "CDC" בהשקעותיה באפריקה ובעצמו משקיע בעל ניסיון והיכרות מעמיקה עם היבשת השחורה, מאמין כי התנאים למימוש הזדמנויות עסקיות ביבשת מעולם לא היו טובים יותר, זאת למרות התמונה המצטיירת בתקשורת של יבשת לא יציבה הנוגעה בשחיתות וסובלת ממחסור ורעב.

אוויסון טוען כי "הבעיות נעשות פחות חמורות וככלל מצויות במקומות מבודדים. למען האמת, המדינות האפריקאיות נהנות מצמיחה כלכלית רחבה. פיתוח התשתיות מייצר כר נרחב יותר לצמיחה ולשיפור בהשכלתו של כוח העבודה. זהו הצד של אפריקה בו "CDC" מבקשת להתמקד".

טום ג'ביאן, מנכ"ל "EMP Africa", המנהלת חמש קרנות המשקיעות באפריקה בסכום מצרפי העולה על מיליארד דולר, מחזיק בהשקפה דומה, וגורס כי "השקעות Private Equity מהוות אפיק השקעה ייחודי המשמש כזרז – קרנות Private Equity מדריכות ומדרבנות את החברות בהן הן משקיעות להפוך לחלק מהעולם הגלובלי בדומה לחברות הפועלות בלונדון, ניו יורק ולונדון".

2. לפני הבהלה לזהב

קיים קושי בקבלת נתונים אמינים על ההשקעות המנוהלות באפריקה ועל היקפן, אולם ההערכות הן כי למעלה מעשרה מיליארד דולר יגויסו להשקעה באפריקה בשלוש השנים הקרובות.

חברות אפריקניות בהן יושקעו משאבים אלו, יזכו בגישה למקורות חדשים של הון וביכולת להשיג יתרון תחרותי, ביחס לחברות אחרות. בנוסף, יוביל הדבר להסתכלות חיובית יותר על חיי המסחר באפריקה מצד משקיעים בעולם.

סוניל נאיר, משקיע ויזם מוביל באפריקה מסביר: "אנו מחפשים בכלכלת המדינות האפריקניות אחר השקעות אשר מייצרות צמיחה. עדות לכך ניתן למצוא בגידול המהיר בתמ"ג (תוצר מקומי גולמי), שנרשם במדינות אלו. בנוסף, היציבות הפוליטית והמאקרו כלכלית המתחזקת באזור זה הופכת את סביבת ההשקעה לאטרקטיבית. כמו כן, הגידול בהכנסה הפנויה והרפורמות הכלכליות יביאו לתועלת במיוחד בענפי הכרייה, הנפט והגז, שירותים פיננסיים, תשתיות, תחבורה וקמעונאות".

הטיעונים המאקרו-כלכליים התומכים בכניסה לשוק האפריקאי מצליחים לשכנע את המשקיעים, ואכן שווקים מסוימים כמו דרום אפריקה, מצריים וניגריה, הופכים עם הזמן למוקדים אזוריים להשקעות Private Equity. במקביל קיימת ציפייה משווקים צומחים וחדשים יותר כגון אנגולה ומוזמביק, להוביל את הדור הבא של ההשקעות ביבשת.

עם זאת, קיימות סיבות אחרות, דחופות יותר, מאחורי ההתעניינות הגוברת באפריקה.

קבוצות גלובליות מובילות כגון "Carlyle group", "Bain Capital" ו-"Blackstone" השקיעו במהלך החודשים האחרונים את זמנם בלמידת אפריקה, כולה או חלקה.

במהלך כנס שווקים מתעוררים שארגן ה-"Private Equity Association" בווינגטון די.סי., הצביע המייסד של "Carlyle group", מר דייוויד רובינשטיין, על הזדמנויות עסקיות במזרח התיכון ובצפון אפריקה כמענה אפשרי לתחרות הגוברת בצפון אמריקה ובאירופה.

מר אוויסון מ-CDC מוסיף כי: "התחרות בשווקים המפותחים, המתבטאת באופן בלתי נמנע בירידת התשואה להון, מובילה את המשקיעים הזריזים לחפש אחר הזדמנויות חדשות בשווקים אחרים". הצורך במציאת הדור הבא של ההשקעות, אלו אשר יניבו תשואה נאה, מביא פירמות כדוגמת "Carlyle" לכניסה לפעילות בקהיר. עובדה זו מסבירה באופן חלקי מדוע דרום אפריקה הופכת לזירה החדשה בה מתרחשות לאחרונה רכישות ענק.

הטבלה להלן מפרטת פעילויות השקעה של קרנות Private Equity, אשר בוצעו בדרום אפריקה, ביניהן חמש חברות ציבוריות, אשר עשויות להירכש, במידה ובעלי המניות יקבלו את הצעותיהן.

עונת הצייד החלה: עסקאות על השולחן		
קרן Private Equity	פעילות השקעה אשר בוצעה	סה"כ השקעה (במיליארדי ראנד*)
רכישה**		
Bain Capital	Edcon	25
Brait	Shoprite	15.2
Brait	Consol	6.2
MIC	Peermont	4.2
Actis, Ethos	Alexander Forbes	8.8
מימוש/חיסול השקעה		
Venfin	Vodacom	16
Ethos-led	Waco	5.4

* שערו היציג של הראנד נכון לתאריך ה-17.06 עומד על \$0.143.

** כל ההשקעות המפורטות בטבלה כפופות לאישור רגולטרי ולאן אישור בעלי מניות.

מקור: KPMG

לדברי ג'ון גיל, דירקטור ומנהל המערך הפיננסי של KPMG בדרום אפריקה: "בדרום אפריקה מצויים נכסים איכותיים ובורסת ניירות ערך יציבה ואמינה. התנודות הפחותות בשער המטבע והיציבות באקלים הפוליטי מציבות את דרום אפריקה על הרדאר של מספר גדל והולך של חברות בינלאומיות".

3. מקדימים את זמנם

ההתעניינות האמורה באזורים מסוימים באפריקה מובילה לטענה שכיחה לפיה אפריקה פועלת בשתי רמות פעילות. בהקשר זה מקובל להניח כי הפעילות בדרום אפריקה מקדימה בדרך כלל את שאר היבשת בכ- 5 עד 10 שנים.

ג'ון לורנקו, מנהל מחלקת מיסוי ב-KPMG דרום אפריקה, אשר במסגרת תפקידו מלווה עסקאות רבות שמבצעות קרנות Private Equity, טוען כי שווקי ההון מחוץ לדרום אפריקה אינם מפותחים מספיק על מנת לתמוך בפעילות קרנות ה- Private Equity בהיקף רחב. "עם זאת", הוא מוסיף, "עסקאות הנחתמות בדרום אפריקה מצביעות ככל הנראה על גידול משמעותי בפעילות תוך פרק זמן קצר של שנתיים עד שלוש שנים." יחד עם האמור, לא מסתמנת מגמה דומה של השקעות חדשות בשאר מדינות אפריקה. לדברי לורנקו, "ההשקעות במקומות אלה ממוקדות ומוכוונות לסקטורים מסוימים כגון מכרות, נפט וגז ובמיקומים ספציפיים, בהם המצב הפוליטי והסיכונים הכרוכים בו נלמדים לעומק". לורנקו מציין שלושה שווקים שחוו פיתוח מואץ במהלך השנה החולפת: זמביה בה מבוצעים פרויקטים לכרייה, אנגולה הרוחשת פעילות בענף כריית היהלומים ומפרץ גינאה בה מתבצעים קידוחי נפט.

KPMG דרום אפריקה – סקר לגבי פעילות קרנות Private Equity באזור

לפני כשבע שנים, כאשר שווי הנכסים המנוהלים על ידי חברות אשר מנהלות קרנות Private Equity בדרום אפריקה הגיע לסך של 34 מיליארד ראנד*, החלה KPMG דרום אפריקה בשיתוף עם ארגון קרנות ההון המקומי לערוך דוח שנתי הסוקר את פעילות הקרנות בדרום אפריקה.

מהדורת הדוח שפורסמה במאי 2006 וסקרה את הפעילות לשנת 2005, הראתה גידול יציב בהשקעות, והשקעה מצרפית מנוהלת בסך של 43 מיליארד ראנד (המייצגת פעילות של 48 חברות, המנהלות 77 קרנות). במהדורת הדוח לגבי הפעילות בשנת 2006 מוצגת האצה משמעותית בקצב הגידול וגידול בסכומי ההשקעה המצרפית, אשר הגיעה לכ- 55 מיליארד ראנד. יש לציין, כי הסקר נערך לגבי השקעות בדרום אפריקה, וכי הפעילות הכלכלית המתנהלת מחוץ למדינה זו קשה יותר לאבחון.

*ראנד הינו המטבע הרשמי בדרום אפריקה ושערו היציג נכון לתאריך ה- 17.7.06 עומד על \$0.143.

4. עולים על הכביש המהיר

אכן, דרום אפריקה מקדימה את שאר היבשת בפעילותה הכלכלית, אולם אין הדבר אומר כי המדינות האפריקאיות האחרות קופאות על שמריהן. כיום, מרבית העסקאות מחוץ לדרום אפריקה מתמקדות בכריית משאבים טבעיים או בעסקאות תשתית המובלות ע"י הממשלה. אחד ההבדלים הבולטים בהשקעות אלה מיוחס לתשואה המושגת מסלילת כביש מהיר חדש או הקמת תחנת כוח, אשר נקבעת לעיתים קרובות מראש בהסכמים הכפופים באופן ישיר לגחמותיה של הממשלה – מצב השונה מהותית מהאופן בו מנוהלות בדרך כלל ההשקעות בדרום אפריקה.

עם זאת, גם לגבי שווקים אלו קיימת אופטימיות הנובעת בעיקרה מהפרופיל הגבוה של השחקנים החדשים המצטרפים לזירה האפריקאית. "Actis", לדוגמא, גייסה לאחרונה את סיימון הארפורד, מייסד-שותף של חברת טיסות השכר "Go" ומנכ"ל לשעבר של "Virgin Nigeria", אשר עתיד לכהן כמנהל הפעילות הראשי במערב אפריקה. הארפורד, שלו ניסיון ויכולת לזהות

הזדמנויות הגלומות בשווקים המתעוררים, מייצג כוח חדש המאיץ את קצב השינוי תוך הצבת סטנדרטים חדשים בחברות הכלולות בתיק ההשקעות של "Actis".

זרקור על ACTIS: פיטר שמידט

פיטר שמידט הינו השותף המנהל של תיק ההשקעות האפריקאי ב-ACTIS, אשר משקיעה בשווקים מתעוררים מזה למעלה מ- 55 שנה וקעת מנהלת השקעות בסך 3.3 מיליארד דולר.

• **שאלה: מדוע אפריקה הופכת במהירות ליעד אטרקטיבי למשקיעים פרטיים?**

• **תשובה:** פעילותן של קרנות Private Equity הופכת יותר ויותר תחרותית בכל העולם, עם גיוסים הולכים וגדלים ונזילות גלובלית המובילה לחיפוש אחר תשואות גבוהות יותר. במקביל, נרשמו מספר עסקאות בשוק האפריקני אשר הניבו תשואות גבוהות מאוד לקרנות Private Equity. חוסר הבגרות של השווקים מצביע על הזדמנויות עסקיות כאשר שותפויות שואפות להשיג תשואות גבוהות וגיוון בהשקעותיהן.

• **שאלה: האם התחרות העסקית הגוברת באירופה ובצפון אמריקה מתמרצת גורמים מובילים בשווקים אלה לתור אחר הזדמנויות בשווקים הפחות מסורתיים?**

• **תשובה:** מספר מצומצם של קרנות אמריקאיות פעלו בשוק לתקופת מה, וכן Carlyle הצהירה על כוונה ברורה להתמקד באפריקה ובמזרח התיכון. מדובר בצעד חיובי העשוי להאיץ את פיתוח השווקים. התגברות התחרות תביא לכך שכולנו נעלה מדרגה ברמת הפעילות. הבידול המשמעותי של ACTIS נובע מנוכחותה בשטח, בקהיר, ניירובי, קזבלנקה, לאגוס ויוהנסבורג.

• **שאלה: כיצד אתה מעריך את איכות המנהלים האפריקאיים?**

• **תשובה:** כישורי הניהול באפריקה כיום הינם נמוכים מהמקובל, אולם עדיין ניתן למצוא כמה יזמים טובים באמת הפועלים בשוק. התעשייה מחויבת להשקיע זמן ומאמצים בהעברת הידע לשוק האפריקאי. בנוסף, עלינו לייבא לאפריקה מנהלים מוכשרים על מנת לסייע בשינוי המצב הקיים.

• **שאלה: מהם החסמים המשמעותיים כיום להוצאה לפועל של עסקאות באפריקה?**

• **תשובה:** החסמים המבניים. לדוגמא, עשויים להיות חוקי מס מקומיים וכללי רגולציה המגבילים פעילות עסקית באופן המקשה לעיתים על ביצוע עסקאות. אם השאלה הייתה נשאלת בלשון עבר, הייתי מצביע על היכולת הנמוכה של שווקים מסוימים לאפשר מימוש השקעות ונזילות, אולם נושא זה השתפר בתקופה האחרונה.

בשוק האפריקאי עדיין קיימים חסמים רבים שלא הוסרו, דבר המוביל לקושי במימוש ההשקעות. בהתחשב במצבם הראשוני של שווקי הון רבים באזור, לא מפתיעה העובדה כי מרבית מימושי ההשקעות נעשים בדרך של עסקאות חליפין.

מחקר שפורסם ע"י ארגון קרנות ההון האפריקאי (AVCA), הראה כי קיים עדיין פער בין השקעות בשלב המוקדם לבין אלו שבוצעו בשלבים מתקדמים: כשני שלישים מגיוסי ההון ב- 2005 – ע"פ הנתונים האחרונים הקיימים – נועדו להשקעות בשלבים מתקדמים. נתונים המצויים בידי ברברה ג'יימס, דירקטורית מנהלת של ה-AVCA מראים כי "השקעות בשלב המתקדם היוו 63.2% מסך ההשקעות, בהשוואה ל-40.1% בשנה הקודמת".

נסכם ונאמר, כי ללא ספק, ההזדמנויות הטמונות ביבשת השחורה עצומות. אולם, כפי שלחברות אמריקאיות גדולות לקח כעשור לרכוש חברות ולהפוך לגורם משמעותי בזירת ההשקעות האפריקאית, כך יעברו מספר שנים עד שימומש הפוטנציאל הגלום בשוק האפריקאי המתעורר.